

ТОВ «ЕНЕРДЖІ ТРЕЙД ГРУП»

Консолідована фінансова звітність
на 31 грудня 2018 р. та за рік,
що закінчився на цю дату

Зміст

Звіт незалежного аудитора	3
Консолідований звіт про фінансовий стан	7
Консолідований звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід	9
Консолідований звіт про зміни у власному капіталі	10
Консолідований звіт про рух грошових коштів	11
Примітки до консолідованої фінансової звітності	12

Звіт незалежних аудиторів

Управлінському персоналу Товариства з обмеженою відповідальністю «ЕНЕРДЖІ ТРЕЙД ГРУП»

Думка із застереженням

Ми провели аудит консолідованої фінансової звітності Товариства з обмеженою відповідальністю «ЕНЕРДЖІ ТРЕЙД ГРУП» (далі – «Компанія») та його дочірніх підприємств («Група»), що складається із консолідованого звіту про фінансовий стан на 31 грудня 2018 року, консолідованих звітів про прибутки та збитки та інший сукупний дохід, про зміни у власному капіталі та про рух грошових коштів за рік, що закінчився зазначеною датою, і приміток, включаючи стислий виклад значущих облікових політик та іншу пояснювальну інформацію.

На нашу думку, за винятком можливого впливу на відповідні показники питання, описаного у першому параграфі розділу «*Основа для думки із застереженням*» нашого звіту, та за винятком впливу питання, описаного у другому параграфі розділу «*Основа для думки із застереженням*» нашого звіту, консолідована фінансова звітність, що додається, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах, консолідований фінансовий стан Групи на 31 грудня 2018 року та її консолідовані фінансові результати і консолідовані грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності («МСФЗ»).

Основа для думки із застереженням

Існують ознаки того, що інформація про операції зі зв'язаними сторонами за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р., розкрита не в повному обсязі. Ми не отримали належних заяв та документації, що дозволяють дійти висновку про те, чи була розкрита інформація про операції зі зв'язаними сторонами в повному обсязі. За допомогою альтернативних процедур ми не змогли впевнитися в повноті розкриття операцій зі зв'язаними сторонами. Відповідно, ми не змогли визначити, чи розкрита в повному обсязі інформація про операції зі зв'язаними сторонами за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р., як того вимагає Міжнародний стандарт фінансової звітності МСБО 24 «*Розкриття інформації про зв'язані сторони*». Наша аудиторська думка щодо консолідованої фінансової звітності на 31 грудня 2017 р. та за рік, що закінчився зазначеною датою, датована 31 серпня 2018 р., була модифікована відповідним чином. Наша думка щодо консолідованої фінансової за поточний рік також модифікована

внаслідок можливого впливу цього питання на порівнянність показників поточного року та відповідних показників за попередній період.

Протягом року, що закінчився 31 грудня 2018 р., Група пролонгувала кредиторську заборгованість в розмірі 193,060 тисяч гривень, що призвело до суттєвої модифікації даного фінансового інструмента. Група визнала результуючий фінансовий інструмент за номінальною вартістю замість справедливої вартості, скоригованої на безпосередньо пов'язані трансакційні витрати, що не відповідає МСФЗ 9 «Фінансові інструменти». Вплив цього відхилення від вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності на консолідовану фінансову звітність станом на 31 грудня 2018 року та за рік, що закінчився зазначеною датою, не було визначено.

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту («МСА»). Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі «Відповідальність аудиторів за аудит консолідованої фінансової звітності» нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до Групи згідно з Кодексом етики професійних бухгалтерів Ради з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів («Кодекс РМСЕБ») та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту консолідованої фінансової звітності, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки із застереженням.

Відповідальність управлінського персоналу за консолідовану фінансову звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання консолідованої фінансової звітності відповідно до МСФЗ та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання консолідованої фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні консолідованої фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі, розкриваючи, де це застосовно, питання, що стосуються безперервності діяльності, та використовуючи припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, крім випадків, якщо управлінський персонал або планує ліквідувати Групу чи припинити діяльність, або не має інших реальних альтернатив цьому.

Відповідальність аудиторів за аудит консолідованої фінансової звітності

Нашими цілями є отримання обґрунтованої впевненості, що консолідована фінансова звітність у цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки, та випуск звіту аудиторів, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, проте не гарантує, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявить суттєве викривлення, коли воно існує. Викривлення можуть бути результатом шахрайства або помилки; вони вважаються суттєвими, якщо окремо або в сукупності, як обґрунтовано очікується, вони можуть впливати на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі цієї консолідованої фінансової звітності.

Виконуючи аудит відповідно до вимог МСА, ми використовуємо професійне судження та професійний скептицизм протягом усього завдання з аудиту.

Крім того, ми:

- ідентифікуємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення консолідованої фінансової звітності внаслідок шахрайства чи помилки, розробляємо й виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики, а також отримуємо аудиторські докази, що є достатніми та прийнятними для використання їх як основи для нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлення внаслідок помилки, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, неправильні твердження або нехтування заходами внутрішнього контролю;
- отримуємо розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосуються аудиту, для розробки аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю Групи;
- оцінюємо прийнятність застосованих облікових політик та обґрунтованість облікових оцінок і відповідних розкриттів інформації, зроблених управлінським персоналом;
- доходимо висновку щодо прийнятності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та на основі отриманих аудиторських доказів робимо висновок, чи існує суттєва невизначеність щодо подій або умов, що може поставити під значний сумнів здатність Групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Якщо ми доходимо висновку щодо існування такої суттєвої невизначеності, ми повинні повернути увагу в нашому звіті аудиторів до відповідних розкриттів інформації у консолідованій фінансовій звітності або, якщо такі розкриття інформації є неналежними, модифікувати свою думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудиторів. Втім, майбутні події або умови можуть примусити Групу припинити свою діяльність на безперервній основі;
- оцінюємо загальне подання, структуру та зміст консолідованої фінансової звітності включно з розкриттями інформації, а також те, чи показує консолідована фінансова звітність операції та події, що покладені в основу її складання, так, щоб досягти достовірного подання;
- отримуємо прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі щодо фінансової інформації суб'єктів господарювання або господарської діяльності Групи для висловлення думки щодо консолідованої фінансової звітності. Ми несемо відповідальність за керування, нагляд та виконання аудиту Групи. Ми несемо відповідальність за висловлення нами аудиторської думки.

Ми повідомляємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями, разом з іншими питаннями інформацію про запланований обсяг та час проведення аудиту та суттєві аудиторські результати, включаючи будь-які суттєві недоліки заходів внутрішнього контролю, виявлені нами під час аудиту.

Партнером завдання з аудиту, результатом якого є цей звіт незалежних аудиторів, є:

Алєєв Д.А.

Сертифікований аудитор

Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності № 101462

Заступник директора,

ПрАТ «КПМГ Аудит»

1 серпня 2019 р.

(у тисячах гривень)	Примітки	31 грудня 2018	31 грудня 2017
Активи			
Довгострокові активи			
Основні засоби та нематеріальні активи		1,523	550
Незавершені капітальні інвестиції	11	356,400	1,244
Передплати за незавершені капітальні інвестиції		43,524	-
Відстрочені податкові активи	9(в)	5,598	6,999
Усього довгострокових активів		407,045	8,793
Поточні активи			
Запаси	12	53,241	43,736
Торгова та інша дебіторська заборгованість	13	325,917	313,934
Короткострокові депозити в банках	14	24,068	64,368
Кредити – безвідсоткова поворотна фінансова допомога нефінансовим установам	15	21,094	56,871
Передплати з податку на прибуток		-	2,417
Інші податки до відшкодування		7,054	1,811
Грошові кошти та їх еквіваленти	16	6,173	9,174
Інші активи		1	3
Усього поточних активів		437,548	492,314
Усього активів		844,593	501,107

Консолідований звіт про фінансовий стан слід читати разом з примітками, викладеними на сторінках 12-50, які є складовою частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

(у тисячах гривень)	Примітки	31 грудня 2018	31 грудня 2017
Власний капітал та зобов'язання			
Власний капітал			
Статутний капітал	17(a)	5,000	5,000
Резервний капітал	17(б)	1,421	-
Неоплачений капітал	17(a)	-	(4,935)
Нерозподілений прибуток		28,383	36,482
Усього власного капіталу		34,804	36,547
Довгострокові зобов'язання			
Кредити та позики	19	151,043	-
Довгострокова фінансова оренда		464	-
Довгострокова кредиторська заборгованість	20	193,060	-
Чисті активи, які належать власникам часток володіння, що не забезпечують контролю, у товариствах з обмеженою відповідальністю		-	19
Усього довгострокових зобов'язань		344,567	19
Поточні зобов'язання			
Кредити та позики	19	51,654	45,001
Торгова та інша кредиторська заборгованість	20	334,046	345,606
Отримані аванси за природний газ		37,139	67,868
Розрахунки з учасниками		34,814	-
Заборгованість з податку на прибуток		6,703	-
Інші податки до сплати		-	5,898
Інші зобов'язання		866	168
Усього поточних зобов'язань		465,222	464,541
Усього зобов'язань		809,789	464,560
Усього власного капіталу та зобов'язань		844,593	501,107

Консолідований звіт про фінансовий стан слід читати разом з примітками, викладеними на сторінках 12-50, які є складовою частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

(у тисячах гривень)	Примітки	2018	2017
Дохід	6	3,000,745	3,801,868
Собівартість реалізованих товарів		(2,858,481)	(3,581,399)
Валовий прибуток		142,264	220,469
Загальногосподарські адміністративні витрати	7(а)	(40,440)	(15,621)
Витрати на реалізацію та доставку	7(б)	(60,770)	(133,654)
Інші операційні доходи	7(г)	19,983	411
Інші операційні витрати	7(в)	(9,257)	(52,428)
Прибуток від операційної діяльності		51,780	19,177
Фінансові доходи	8(а)	20,807	22,536
Фінансові витрати	8(б)	(10,368)	(35,619)
Чисті фінансові доходи / (витрати)		10,439	(13,083)
Прибуток до оподаткування		62,219	6,094
Витрати з податку на прибуток	9(а)	(12,577)	(1,352)
Прибуток за рік / усього сукупного доходу за рік		49,642	4,742

Консолідований звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід слід читати разом з примітками, викладеними на сторінках 12-50, які є складовою частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

(у тисячах гривень)	Примітки	Статутний капітал	Неоплачений капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток	Усього
Залишок на 1 січня 2017 р.		65	-	-	31,740	31,805
Прибуток за рік / усього сукупного доходу за рік		-	-	-	4,742	4,742
Операції з акціонерами						
Збільшення статутного капіталу	17(а)	4,935	(4,935)	-	-	-
Усього операцій з акціонерами за рік		4,935	(4,935)	-	-	-
Залишок на 31 грудня 2017 р.		5,000	(4,935)	-	36,482	36,547
Залишок на 1 січня 2018 р.		5,000	(4,935)	-	36,482	36,547
Прибуток за рік / усього сукупного доходу за рік		-	-	-	49,642	49,642
Операції з акціонерами						
Сплата неоплаченого капіталу		-	4,935	-	-	4,935
Виплати дивідендів		-	-	-	(56,320)	(56,320)
Усього операцій з акціонерами за рік		-	4,935	-	(56,320)	(51,385)
Інші зміни		-	-	1,421	(1,421)	-
Залишок на 31 грудня 2018 р.		5,000	-	1,421	28,383	34,804

Консолідований звіт про зміни у власному капіталі слід читати разом з примітками, викладеними на сторінках 12-50, які є складовою частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

(у тисячах гривень)	Примітки	2018	2017
Грошові кошти від операційної діяльності		1,556,626	2,758,446
Надходження від реалізації товарів		2,151,384	1,883,102
Надходження авансів від покупців і замовників		4,208	17,810
Отримані страхові компенсації	7(б)	3,270	533
Інші надходження		(719,963)	(2,861,207)
Витрачання на оплату постачальникам		(3,090,194)	(1,615,464)
Витрачання на оплату авансів		(19,020)	(68,974)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів		67,315	-
Надходження від інших податків		(2,056)	(11,981)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток		(18,656)	(8,376)
Витрачання на оплату праці		(10,967)	(8,673)
Інші витрачання			
Чисті грошові кошти, отримані від (використані в ході) операційної діяльності		(78,053)	85,216
 Грошові кошти від інвестиційної діяльності		 82,509	 79,201
Повернені депозити			
Погашені позики – безвідсоткові поворотні фінансові допомоги нефінансовим установам	17	35,109	19,034
Надходження від продажу дочірньої компанії		11,000	-
Відсотки, отримані за строковими депозитами		4,329	4,722
Розміщені строкові депозити		(42,812)	(121,094)
Видані позики – безвідсоткові поворотні фінансові допомоги нефінансовим установам	17	(13,642)	(51,096)
Придбання основних засобів та нематеріальних активів		(138,650)	(898)
Чисті грошові кошти, отримані від (використані в ході) інвестиційної діяльності		(62,157)	(70,131)

Консолідований звіт про рух грошових коштів слід читати разом з примітками, викладеними на сторінках 12-50, які є складовою частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

Грошові кошти від фінансової діяльності

Отримані кредити та позики – від банківських установ	21(д)	782,485	275,238
Отримані кредити та позики – безвідсоткова поворотна фінансова допомога від нефінансових установ	21(д)	37,476	52,900
Погашені кредити та позики від банківських установ	21(д)	(620,692)	(264,378)
Погашені кредити та позики – безвідсоткова фінансова допомога від нефінансових установ	21(д)	(36,476)	(100,700)
Виплата дивідендів	21(е)	(16,571)	-
Відсотки сплачені	21(е)	(8,532)	(2,571)
Виплати за договорами фінансової оренди	21(е)	(463)	-
Оплата за обслуговування банківських гарантій	21(е)	(28)	(1,911)
Чисті грошові кошти, отримані від (використані в ході) фінансової діяльності		137,199	(41,422)
Чисте зменшення грошових коштів та їх еквівалентів		(3,011)	(26,337)
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів		10	297
Грошові кошти та їх еквіваленти на 1 січня	18	9,174	35,214
Грошові кошти та їх еквіваленти на 31 грудня	18	6,173	9,174

Консолідований звіт про рух грошових коштів слід читати разом з примітками, викладеними на сторінках 12-50, які є складовою частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

Примітка	Сторінка	Примітка	Сторінка
1. Загальна інформація	13	16. Грошові кошти та їх еквіваленти	24
2. Основа обліку	14	17. Власний капітал	24
3. Функціональна валюта та валюта подання	15	18. Управління капіталом	25
4. Використання оцінок і суджень	15	19. Кредити та позики	25
5. Зміни облікової політики	15	20. Торгова та інша кредиторська заборгованість	26
6. Дохід	17	21. Управління фінансовими ризиками	27
7. Операційні доходи та витрати	18	22. Гарантії	35
8. Фінансові доходи та фінансові витрати	19	23. Прийняті зобов'язання	35
9. Витрати з податку на прибуток	20	24. Умовні зобов'язання	35
10. Прибуток до сплати податків, процентів, зносу та амортизації (EBITDA)	21	25. Операції із зв'язаними сторонами	36
11. Незавершені капітальні інвестиції	22	26. Події після звітної дати	36
12. Запаси	22	27. Основа оцінки	36
13. Торгова та інша дебіторська заборгованість	23	28. Основні принципи облікової політики	36
14. Банківські депозити	23	29. Нові стандарти та тлумачення, які ще не були прийняті	49
15. Кредити – безвідсоткова поворотна фінансова допомога нефінансовим установам	23		

1. Загальна інформація

(а) Організаційна структура та діяльність

ТОВ «ЕНЕРДЖІ ТРЕЙД ГРУП» (надалі – Компанія) є українським товариством з обмеженою відповідальністю, яке було засновано в 2009 році. Компанія зареєстрована за адресою: пров. Рильського, 4, Київ, Україна. Консолідована фінансова звітність Компанії за рік, що закінчився 31 грудня 2018 р., включає Компанію та її дочірні підприємства (надалі разом – "Група").

Основною діяльністю Групи є торгівля природним газом через місцеві (локальні) трубопроводи та оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами в Україні.

Компанія планує займатися виробництвом електроенергії з альтернативних джерел, для цих цілей в 2017 році Компанія створила 10 дочірніх компаній.

Нижче наведено перелік консолідованих дочірніх підприємств Групи, включених до цієї консолідованої фінансової звітності:

Консолідовані:	Країна реєстрації	Вид діяльності	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
ТОВ «ЕНЕРДЖІ СОЛАР»	Україна	Виробництво електроенергії	100%	99.99%
ТОВ «ЕТГ СОЛАР 1»	Україна	Виробництво електроенергії	100%	99.90%
ТОВ «ЕТГ СОЛАР 2»	Україна	Виробництво електроенергії	100%	99.90%
ТОВ «ЕТГ СОЛАР 3»	Україна	Виробництво електроенергії	100%	99.90%
ТОВ «ЕТГ СОЛАР 4»	Україна	Виробництво електроенергії	100%	99.90%
ТОВ «ЕТГ СОЛАР 5»	Україна	Виробництво електроенергії	100%	99.90%
ТОВ «ЕТГ СОЛАР 6»	Україна	Виробництво електроенергії	100%	99.80%
ТОВ «ЕТГ СОЛАР 7»	Україна	Виробництво електроенергії	100%	99.90%
ТОВ «ЕТГ СОЛАР 8»	Україна	Виробництво електроенергії	100%	98.00%
ТОВ «ЕТГ СОЛАР 9»	Україна	Виробництво електроенергії	100%	99.90%
ТОВ «ЕТГ СОЛАР 10»	Україна	Виробництво електроенергії	100%	98.00%

(б) Умови здійснення діяльності в Україні

Група здійснює операційну діяльність в Україні. Політична й економічна ситуація в Україні в останні роки нестабільна, їй притаманні особливості ринку, що розвивається. Внаслідок цього, здійснення діяльності в країні пов'язане з ризиками, що є нетиповими для інших країн.

Збройний конфлікт в окремих частинах Луганської та Донецької областей, що почався навесні 2014 року, не закінчений; частини Донецької та Луганської областей залишаються під контролем самопроголошених республік, і українська влада в даний час не має можливості повною мірою забезпечити застосування українського законодавства на території даних областей. У березні 2014 року ряд подій в Криму призвів до приєднання Республіки Крим до Російської Федерації, яке не було визнано Україною та багатьма іншими країнами. Дана подія спричинила істотне погіршення відносин між Україною і Російською Федерацією.

У листопаді 2018 року після інциденту між російськими та українськими збройними силами, що стався недалеко від русла, що з'єднує Азовське та Чорне моря, українська влада ввела режим воєнного стану на період 30 днів в 10 регіонах, розташованих уздовж російського та молдовського кордону, на узбережжі Азовського і Чорного морів. Після закінчення цих 30 днів в кінці грудня 2018 року воєнний стан було скасовано.

Економічна ситуація в Україні істотно погіршилася у 2014-2016 рр. внаслідок зниження обсягів торгівлі з Російською Федерацією та військової напруженості в Східній Україні. Незважаючи на те, що в 2017-2018 рр. ситуація, як і раніше, залишалася нестабільною,

українська економіка продовжувала демонструвати ознаки поживавлення, такі, як уповільнення темпів інфляції, зниження темпів знецінення гривні по відношенню до основних іноземних валют, зростання міжнародних резервів Національного банку України («НБУ») і загальне поживавлення ділової активності.

Протягом 2016-2018 рр. НБУ зняв деякі обмеження на операції з обміну валюти, запроваджені в 2014-2015 рр. Зокрема, була поступово знижена частка надходжень в іноземній валюті, що підлягає обов'язковому продажу на міжбанківському ринку, а розрахунковий період для експортно-імпортних операцій в іноземній валюті був збільшений. Крім того, НБУ дозволив українським компаніям виплачувати дивіденди за кордон у межах певного щомісячного ліміту. У лютому набирає чинності новий закон про валюту та валютні операції. Новий закон скасовує ряд обмежень, визначає нові принципи валютних операцій, валютного регулювання та нагляду і веде до значної лібералізації операцій з іноземною валютою і руху капіталу.

Банківська система залишається вкрай нестабільною через малі обсяги капіталу і погану якість активів, а українські компанії та банки, як і раніше, відчують брак фінансування з боку внутрішніх і міжнародних фінансових ринків.

Міжнародний валютний фонд («МВФ») продовжував надавати підтримку українському уряду в рамках чотирирічної програми розширеного фінансування МВФ («EFF»), затвердженої в березні 2015 року. У жовтні 2018 року уряд України досяг угоди з МВФ про проведення нової 14-місячної програми резервної підтримки («Stand-By»), яка замінить собою діючу в даний час Програму EFF. Інші міжнародні фінансові установи також надавали останніми роками значну технічну підтримку з тим, щоб допомогти Україні реструктурувати зовнішній борг і здійснити різні реформи (в тому числі реформу стосовно боротьби з корупцією, реформу в сфері корпоративного права і поступову лібералізацію енергетичного сектора).

У грудні 2018 року рейтингове агентство Moody's підвищило кредитний рейтинг України до рівня Саа1, зі стабільним прогнозом, який відображає досягнення угоди з МВФ про майбутню співпрацю, позитивні очікування щодо деяких реформ і покращення у сфері міжнародних відносин. Подальша стабілізація економічної та політичної ситуації залежить від продовження проведення урядом структурних реформ та інших чинників.

Хоча управлінський персонал вважає, що він вживає належні заходи на підтримку стабільної діяльності Групи, необхідні за існуючих обставин, подальша нестабільність умов здійснення діяльності може спричинити негативний вплив на результати діяльності та фінансовий стан Групи, характер та наслідки якого на поточний момент визначити неможливо. Ця консолідована фінансова звітність відображає поточну оцінку управлінського персоналу щодо впливу умов здійснення діяльності в Україні на операційну діяльність та фінансовий стан Групи. Майбутні умови здійснення діяльності можуть відрізнятись від оцінки управлінського персоналу.

2. Основа обліку

(а) Підтвердження відповідності

Ця консолідована фінансова звітність була складена згідно з вимогами Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та вимогами законодавства України про подання фінансової звітності.

Це перша консолідована річна фінансова звітність Групи, в якій застосовуються МСФЗ 15 "Дохід від контрактів з клієнтами" та МСФЗ 9 "Фінансові інструменти". Зміни до важливих облікових політик описані в Примітці 5.

3. Функціональна валюта та валюта подання

Національною валютою України є гривня, яка також є функціональною валютою компаній Групи і валютою подання цієї консолідованої фінансової звітності. Якщо не зазначено інше, вся фінансова інформація подана у гривнях, була округлена до тисяч.

4. Використання оцінок і суджень

Складання консолідованої фінансової звітності згідно з МСФЗ вимагає від управлінського персоналу формування суджень, оцінок та припущень, які впливають на застосування принципів облікової політики, на суми активів та зобов'язань, доходів та витрат, відображених у звітності, а також на розкриття інформації про непередбачені активи та зобов'язання. Фактичні результати можуть відрізнятися від цих оцінок.

Оцінки та припущення, на яких вони ґрунтуються, регулярно переглядаються. Результати перегляду облікових оцінок визнаються у тому періоді, в якому вони переглядаються, а також у всіх наступних періодах, на які впливають такі оцінки.

Інформація про важливі судження, які використовувалися при застосуванні принципів облікової політики і мали найбільший вплив на суми, визнані у консолідованій фінансовій звітності, та які можуть призвести до суттєвого коригування даних звітності у наступному фінансовому році, висвітлена у таких примітках:

- Оцінка резерву очікуваних кредитних збитків ("ECL") по торговій дебіторській та іншій дебіторській заборгованості – Примітка 21(б);
- Визначення справедливої вартості у момент первісного визнання фінансових інструментів – Примітки 15, 19 та 21(д).

Визначення справедливої вартості

Деякі принципи облікових політик Групи та розкриттів інформації вимагають визначення справедливої вартості як для фінансових, так і для нефінансових активів та зобов'язань. Різні рівні ієрархії визначені таким чином:

- Рівень 1: оцінка ґрунтується на котирувальних (не скоригованих) цінах на активних ринках для ідентичних активів або зобов'язань, до яких Група має доступ на дату оцінки.
- Рівень 2: оцінка ґрунтується на вхідних даних, інших, ніж котирування цін, включених до Рівня 1, які є доступними на ринку для активу або зобов'язання прямо чи опосередковано.
- Рівень 3: оцінка ґрунтується на вхідних даних щодо активу чи зобов'язання, які є недоступними на ринку.

Якщо дані, використані для оцінки справедливої вартості активу або зобов'язання, можуть бути розділені на різні рівні ієрархії справедливої вартості, то оцінку справедливої вартості повністю відносять на найнижчий рівень вхідних даних, які є значимими для всієї оцінки.

Група визнає перехід між рівнями ієрархії джерел визначення справедливої вартості на кінець звітного періоду у якому така зміна відбулася.

Подальша інформація щодо припущень, зроблених при оцінці справедливої вартості, міститься в примітці 21(д) – справедлива вартість фінансових інструментів.

5. Зміни облікової політики

Група почала застосовувати МСФЗ 15 і МСФЗ 9 з 1 січня 2018 р. Крім того, ряд інших змін щодо стандартів і тлумачень, які набрали чинності з 1 січня 2018 р., не мають суттєвого

впливу на консолідовану фінансову звітність Групи.

У зв'язку з обраними Групою методами переходу на ці стандарти, порівняльна інформація у цій консолідованій фінансовій звітності не була перерахована відповідно до вимог нових стандартів. Крім того, вплив переходу на МСФЗ 15 та МСФЗ 9 на цю консолідовану фінансову звітність був оцінений як незначний, а відтак Група не проводила коригування початкового залишку власного капіталу станом 1 січня 2018 р.

(а) МСФЗ 15 «Виручка за контрастами з клієнтами»

МСФЗ 15 встановлює загальну концептуальну основу для визначення того, чи має бути визнаний дохід (виручка), в якому розмірі та коли. Він замінив МСБО 18 «Дохід» і МСБО 11 «Будівельні контракти», включаючи відповідні тлумачення. Згідно з МСФЗ 15, дохід визнається, коли клієнт отримує контроль над товарами та послугами. Визначення часових рамок передачі контролю – у момент часу чи з часом – вимагає застосування судження.

Група визначила, що прийняття нового стандарту не вплинуло на часові рамки визнання доходу. Відповідно, інформація, представлена за 2017 рік, не була перерахована, тобто вона представлена, як говорилося перед цим, згідно з МСБО 18 та відповідними тлумаченнями. Крім того, вимоги щодо розкриття інформації в МСФЗ 15 зазвичай не застосовуються до порівняльної інформації.

Застосування МСФЗ 15 не вплинуло на залишки на початок періоду, відображені у цій консолідованій фінансовій звітності. Відповідно, у цій консолідованій фінансовій звітності не надається узгодження результатів впливу МСФЗ 15.

(б) МСФЗ 9 «Фінансові інструменти»

МСФЗ 9 встановлює вимоги щодо визнання та оцінки фінансових активів, фінансових зобов'язань і деяких договорів на покупку або продаж нефінансових об'єктів. Цей стандарт замінює собою МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка».

Крім того, Група прийняла послідовні поправки до МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації», які застосовуються до розкриття інформації про 2018 рік, але до порівняльної інформації не застосовуються.

• **Класифікація і оцінка фінансових активів і фінансових зобов'язань**

МСФЗ 9 містить три основні категорії, за якими класифікуються фінансові активи, а саме фінансові активи, оцінені за амортизованою вартістю, за справедливою вартістю, з відображенням результату переоцінки в іншому сукупному доході (FVOCI) та за справедливою вартістю, з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку (FVTPL).L. Класифікація фінансових активів згідно з МСФЗ 9 загалом базується на моделі бізнесу, в рамках якої здійснюється управління фінансовим активом, та характеристиках руху грошових коштів за цим активом згідно з контрактом. МСФЗ 9 скасовує існуючу згідно з МСБО 39 класифікацію фінансових активів у категорії утримуваних до погашення, кредитів і дебіторської заборгованості та наявних для продажу. Згідно з МСФЗ 9, похідні інструменти, вбудовані у контракти, основним контрактом яких є фінансовий актив, що належить до сфери застосування цього МСФЗ, не відокремлюються від основного контракту. Натомість відповідні вимоги до класифікації застосовуються до всього гібридного фінансового інструмента.

У МСФЗ 9 великою мірою зберігаються існуючі вимоги МСБО 39 щодо класифікації та оцінки фінансових зобов'язань.

Прийняття МСФЗ 9 не мало суттєвого впливу на облікову політику Групи щодо фінансових зобов'язань. Група рекласифікувала свої фінансові активи з категорії кредитів і дебіторської заборгованості у фінансові активи, оцінені за амортизованою вартістю.

• **Зменшення корисності фінансових активів**

МСФЗ 9 замінює модель “понесених збитків”, що використовується в МСБО 39, на модель “очікуваних кредитних збитків” (ELC). Нова модель зменшення корисності застосовується до фінансових інструментів, які оцінюються за амортизованою вартістю, до контрактних активів та боргових інвестиційних цінних паперів, які оцінюються за FVOCI, але не застосовується до інвестицій в інструменти капіталу. Згідно з МСФЗ 9, кредитні збитки визнаються раніше, ніж згідно з МСБО 39.

Очікується, що збитки від зменшення корисності активів, на які поширюються вимоги моделі визнання збитків від зменшення корисності згідно з МСФЗ 9, зростатимуть, а їх волатильність буде підвищуватися. Група визначила, що застосування вимог МСФЗ 9 щодо обліку збитків від зменшення корисності на 1 січня 2018 р. не призвело до зростання резерву на покриття збитків від зменшення корисності.

(в) **Оцінка запасів**

Протягом року Група внесла зміни до політики оцінки вартості запасів. Відтепер Група замість методу ФІФО застосовує метод середньозваженої вартості. Група оцінила вплив зміни методу оцінки запасів і встановила, що ця зміна не мала суттєвого впливу на консолідовану фінансову звітність Групи. Отже, порівняльна інформація у цій консолідованій фінансовій звітності не була трансформована для відображення вимог, передбачених змінами в обліковій політиці.

6. Дохід

Дохід за контрактами з клієнтами, розділений на категорії доходів за рік, що закінчився 31 грудня, представлений таким чином:

(у тисячах гривень)	2018	2017
Природний газ, реалізований кінцевим споживачам	2,927,703	2,161,221
Природний газ, реалізований трейдерам	73,029	1,640,484
Послуги	13	-
Паливо та мастильні матеріали	-	163
	3,000,745	3,801,868

У 2018 році Група продала 343,732 тисячі м³ природного газу (2017: 532,226 тисяч м³).

У ході звичайного ведення бізнесу Група здійснює операції купівлі-продажу природного газу в різних місцях з метою обміну задля виконання зобов'язання Групи щодо продажу, зменшення транспортних витрат, витрат на перекачку, а також задоволення негайних потреб в запасах. Відповідно до бухгалтерської політики Групи дохід від негрошових операцій обміну товарами аналогічного характеру та вартості, не визнається. Управлінський персонал Групи застосовує судження для визначення того, чи являє собою кожна конкретна транзакція обмін або транзакцію, яка приносить дохід. При цьому управлінський персонал враховує, чи схожий такий природний газ за типом та якістю, а також чи вказує час між передачею та отриманням товару на те що суть операції - це негрошовий обмін подібними товарами. У 2018 році сума обмінних операцій з природним газом становила 75,492 тисячі гривень (2017: нуль).

7. Операційні доходи та витрати**(а) Загальногосподарські адміністративні витрати**

Загальногосподарські адміністративні витрати за рік, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

(у тисячах гривень)	Примітки	2018	2017
Заробітна плата та відповідні нарахування		14,692	6,927
Професійні послуги		11,230	1,669
Банківські комісії		6,588	4,134
Оренда		3,794	1,145
Знос та амортизація	10	781	652
Інше		3,355	1,094
		40,440	15,621

(б) Витрати на реалізацію та доставку

Витрати на реалізацію та доставку за рік, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

(у тисячах гривень)	2018	2017
Страховання	45,266	126,345
Заробітна плата та відповідні нарахування	8,133	2,799
Реклама	2,578	916
Оренда	933	489
Транспорт	721	1,074
Банківські комісії	573	1,485
Інше	2,566	546
	60,770	133,654

Витрати на страхування представлені страхуванням кредитного ризику по торговій дебіторській заборгованості. У 2018 році Група отримала страхову компенсацію в розмірі 4,208 тисяч гривень, надходження від якої були представлені на згорнутій основі з витратами на створення резерву на покриття збитків від зменшення корисності застрахованої торгової дебіторської заборгованості (2017 р.: 17,810 тисяч гривень (Примітка 21(б))).

(в) Інші операційні витрати

Інші операційні витрати за рік, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	Примітки	2018	2017
Донарахування ПДВ на продажах з негативною маржою		2,487	744
Штрафи та пеня		2,460	2,230
Чисті збитки від курсових різниць		-	45,358
Зменшення корисності торгової дебіторської заборгованості	21(б)	-	3,687
Зменшення корисності іншої дебіторської заборгованості		2,478	-
Інше		1,832	409
		<u>9,257</u>	<u>52,428</u>

(г) Інші операційні доходи

Інші операційні доходи за рік, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	Примітки	2018	2017
Дохід від курсових різниць, чиста сума		16,190	-
Штрафи та пеня		1,622	381
Сторнування резерву від зменшення корисності	21(б)	1,508	-
Інше		663	30
		<u>19,983</u>	<u>411</u>

8. Фінансові доходи та фінансові витрати

(а) Фінансові доходи

Фінансові доходи за рік, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

<i>(у тисячах гривень)</i>	Примітки	2018	2017
Відсотки, нараховані на видану фінансову допомогу	17	11,924	8,504
Дохід від курсових різниць, чиста сума		5,159	-
Відсотки, нараховані по депозитах		3,724	5,431
Дохід від первісного визнання отриманої фінансової допомоги	21(е)	-	7,672
Дохід від первісного визнання довгострокової торгової кредиторської заборгованості	20	-	929
		<u>20,807</u>	<u>22,536</u>

(б) Фінансові витрати

Фінансові витрати за рік, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

(у тисячах гривень)	Примітки	2018	2017
Витрати на виплату відсотків за кредитами	21(е)	6,554	3,212
Відсотки, нараховані по торговій кредиторській заборгованості	20	3,771	5,238
Відсотки, нараховані за договорами фінансової оренди		43	-
Відсотки, нараховані на отриману фінансову	21(е)	-	8,440
Збиток від первісного визнання виданої фінансової допомоги допомогу	15	-	16,874
Процентні витрати на обслуговування банківських гарантій		-	1,855
		10,368	35,619

9. Витрати з податку на прибуток

(а) Суми визнані в складі прибутків або збитків

Ставка податку на прибуток у роки, що закінчилися 31 грудня 2018 р. і 2017 р. складала 18%.

Компоненти витрат з податку на прибуток за рік, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

(у тисячах гривень)	2018	2017
Витрати з поточного податку на прибуток	11,176	7,650
Витрати / (вигода) з відстроченого податку	1,401	(6,298)
	12,577	1,352

(б) Узгодження чинної ставки оподаткування

Різниця між загальною очікуваною сумою витрат з податку на прибуток, підрахованою із застосуванням діючої ставки оподаткування до прибутку перед оподаткуванням, і фактичною сумою витрат з податку на прибуток представлена таким чином:

(у тисячах гривень)	2018	%	2017	%
Прибуток до оподаткування	62,219		6,094	
Витрати з податку на прибуток згідно з чинною ставкою	11,199	18%	1,097	18%
Вплив невизнаних відстрочених податкових активів	1,676	3%	244	4%
Статті, що не відносяться на витрати для цілей оподаткування	(298)	0%	11	0%
Фактичні витрати з податку на прибуток	12,577	21%	1,352	22%

На 31 грудня 2018 р. Група не визнала відстрочені податкові активи, що виникли у зв'язку з податковими збитками по дочірніх компаніях в сумі 1,920 тисяч гривень, з огляду на суттєві невизначеності щодо їхньої реалізації у майбутніх періодах (31 грудня 2017 р.: 244 тисячі гривень).

(в) Визнані відстрочені податкові активи та зобов'язання

Станом на 31 грудня 2018 р. відстрочені податкові активи і зобов'язання відносяться до наступних статей:

(у тисячах гривень)	Залишок на 1 січня 2018 р. актив (зобов'язання)	Визнано у прибутку або збитку дохід (витрати)	Залишок на 31 грудня 2018 р. актив (зобов'язання)
Основні засоби та нематеріальні активи	13	(13)	-
Запаси	121	(121)	-
Торгова та інша дебіторська заборгованість	7,428	(2,080)	5,348
Кредити та позики	115	41	156
Торгова та інша кредиторська заборгованість	(678)	772	94
Чисті відстрочені податкові активи	6,999	(1,401)	5,598

Станом на 31 грудня 2017 р. відстрочені податкові активи і зобов'язання відносяться до наступних статей:

(у тисячах гривень)	Залишок на 1 січня 2017 р. актив (зобов'язання)	Визнано у прибутку або збитку дохід (витрати)	Залишок на 31 грудня 2017 р. актив (зобов'язання)
Основні засоби	14	1	15
Запаси	121	-	121
Торгова та інша дебіторська заборгованість	2,161	5,267	7,428
Кредити та позики	-	115	115
Торгова та інша кредиторська заборгованість	(1,593)	915	(678)
Чисті відстрочені податкові активи	701	6,298	6,999

10. Прибуток до сплати податків, процентів, зносу та амортизації (EBITDA)

Група подає інформацію про операційний показник EBITDA. Цей показник використовується управлінським персоналом Групи при оцінці фінансових результатів діяльності Групи, і тому управлінський персонал вважає, що його подання є доречним. Операційний EBITDA розраховується шляхом коригування чистого результату за рік з метою виключення впливу оподаткування, фінансових витрат та доходів, зносу та амортизації, збитків від знецінення пов'язаних із основними засобами та нематеріальними активами.

Операційний EBITDA не є встановленим показником для оцінки фінансових результатів відповідно до МСФЗ. Отже, порядок розрахунку операційного EBITDA, що застосовується Групою, може не відповідати порядку розрахунку аналогічного показника, що застосовується іншими суб'єктами господарювання.

Операційний EBITDA за роки, що закінчилися 31 грудня, представлений таким чином:

(у тисячах гривень)	Примітки	2018	2017
Чистий прибуток за рік		49,642	4,742
Коригування на:			
Фінансові доходи	8(а)	(20,807)	(22,536)
Фінансові витрати	8(б)	10,368	35,619
Знос та амортизація	7	781	652
Витрати з податку на прибуток	9	12,577	1,352
Операційний EBITDA		52,561	19,829

11. Незавершені капітальні інвестиції

На 31 грудня 2018 р. та 31 грудня 2017 р. капітальні інвестиції Групи включають інвестиції у сонячні електростанції, які планується ввести в експлуатацію у 2019 році.

Протягом року, що закінчився 31 грудня 2018 р., Група капіталізувала витрати на позики на суму 3,040 тисяч гривень, пов'язані з будівництвом сонячної станції, при цьому ставка капіталізації дорівнювала 7%.

На 31 грудня 2018 р., у зв'язку з отриманням кредитів та позик Група передала в заставу незавершені капітальні інвестиції на суму 246,006 тисяч гривень (31 грудня 2017 р.: нуль) (Примітки 19, 23).

12. Запаси

Запаси на 31 грудня представлені таким чином:

(у тисячах гривень)	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Природний газ	53,207	43,641
Паливо та мастильні матеріали	1	12
Інше	33	83
	53,241	43,736

13. Торгова та інша дебіторська заборгованість

Торгова та інша дебіторська заборгованість на 31 грудня представлена таким чином:

(у тисячах гривень)	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Торгова дебіторська заборгованість	262,706	258,827
Резерв під знецінення торгової дебіторської заборгованості	(9,632)	(11,259)
Аванси видані	69,707	52,744
Дебіторська заборгованість від продажу дочірньої компанії	-	11,000
Інша дебіторська заборгованість	5,614	2,622
Резерв під знецінення іншої дебіторської заборгованості	(2,478)	-
	<u>325,917</u>	<u>313,934</u>

Інформація про кредитний ризик Групи, пов'язаний з торговою та іншою дебіторською заборгованістю, розкрита у примітці 21.

14. Банківські депозити

Банківські депозити на 31 грудня представлені таким чином:

(у тисячах гривень)	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Короткострокові депозити в банках	24,068	68,185
Короткострокові депозити в банках	-	(3,817)
Резерв під зменшення корисності	<u>24,068</u>	<u>64,368</u>

Група не мала в заставі гарантійних депозитів у банківських установах банках для отримання гарантій станом на 31 грудня 2018 р. (31 грудня 2017 р.: 51,360 тисяч гривень (Примітка 20)).

Інформація про кредитні ризики Групи, пов'язані з банківськими депозитами, розкрита у Примітці 21.

15. Кредити – безвідсоткова поворотна фінансова допомога нефінансовим установам

У 2017 році Група надала безвідсоткову поворотну фінансову допомогу третім сторонам на загальну суму 51,096 тисяч гривень, при цьому збиток від первісного визнання справедливої вартості кожного траншу фінансової допомоги, який склав 16,874 тисячі гривень, був визнаний у складі фінансових витрат (Примітка 8(б)). У 2018 році Група надала безвідсоткову поворотну фінансову допомогу третім сторонам на загальну суму 13,642 тисячі гривень, і проценти, нараховані на суму 11,924 тисячі гривень, були визнані як частина фінансових доходів (2017: 8,504 тисячі гривень (Примітка 8(а))).

При визначенні справедливої вартості виданої фінансової допомоги за допомогою методології дисконтованих грошових потоків у 2017 році Група використала наступні ставки дисконтування: 25 – 27%.

Збільшення ставки дисконту на 1 процентний пункт привело б до зменшення активу приблизно на 13 тисяч гривень на 31 грудня 2018 р. (31 грудня 2017 р.: 412 тисяч гривень).

Станом на 31 грудня 2018 р. та 31 грудня 2017 р. видана фінансова допомога не є простроченою.

Зміни у виданій фінансовій допомозі протягом року, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

(у тисячах гривень)	Примітки	2018	2017
Залишок на 1 січня		56,871	33,179
Фінансова допомога видана		13,642	51,096
Відсотки нараховані	8(a)	11,924	8,504
Повернена фінансова допомога		(35,109)	(19,034)
Взаємозалік наданої фінансової допомоги і торгової кредиторської заборгованості		(26,234)	-
Збиток від первісного визнання виданої фінансової допомоги	8(б)	-	(16,874)
Залишок на 31 грудня		21,094	56,871

У 2018 році Група здійснила взаємозалік наданої третій стороні фінансової допомоги на суму 26,234 тисячі гривень і торгової кредиторської заборгованості перед іншою третьою стороною згідно з договором, підписаним із цими сторонами.

Інформація про кредитний і валютний ризики Групи, пов'язані з позиками, розкрита у примітці 21.

16. Грошові кошти та їх еквіваленти

(у тисячах гривень)	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Залишки на поточних банківських рахунках	6,173	9,729
Резерв на знецінення грошових коштів	-	(555)
	6,173	9,174

Інформація про кредитний і валютний ризики Групи, пов'язані з грошовими коштами та їх еквівалентами, розкрита у примітці 21.

17. Власний капітал

(а) Статутний капітал

Учасники товариства з обмеженою відповідальністю мають право приймати участь в голосуванні, розподілі прибутку та права на погашення капіталу пропорційно розміру їх внеску до статутного капіталу, включаючи право одностороннього зняття своєї частки активів Компанії.

Станом на 1 січня 2017 р. 100% статутного капіталу Компанії належало REDSHIRE SOLUTIONS LTD, зареєстрованій у Республіці Беліз (кінцевий бенефіціарний власник – Норін Джозеф). У липні 2017 року 100% статутного капіталу було продано Олексію Олександровичу Бондаренку, який є власником та кінцевим бенефіціаром Компанії станом на 31 грудня 2018 р. та 31 грудня 2017 р. Протягом року, що закінчився 31 грудня 2017 р., статутний капітал Компанії був збільшений до 5,000 тисяч гривень. Протягом року, який закінчився 31 грудня 2018 р., акціонер зробив внесок у неоплачений капітал у розмірі 4,935 тисяч гривень.

(б) Резервний капітал

Відповідно до вимог законодавства, резервний капітал формується в розмірі до 25% статутного капіталу Компанії за рахунок щорічних відрахувань не менше 5% чистого прибутку для накопичення коштів на цілі часткового фінансування найбільш ризикових операцій Компанії, для покриття збитків, які можуть виникнути у випадку настання будь-яких форс-мажорних обставин, сплати штрафів, пені та інших непередбачених зобов'язань. Використання резервного капіталу з іншою метою вимагає затвердження Загальними зборами учасників. Відрахування чистого прибутку до резервного капіталу відбувається щороку на підставі рішень Загальних зборів учасників. Протягом року, що закінчився 31 грудня 2018 р., нерозподілений прибуток в сумі 1,421 тисяча гривень був перерахований до резервного капіталу.

Відповідно до українського законодавства, суб'єкти господарювання можуть розподіляти всі статутні прибутки у вигляді дивідендів або передавати їх до резервів, як це передбачено їх статутами. Подальше використання сум, перерахованих до резервів, може бути юридично обмеженим; суми, передані до резервів, як правило, повинні використовуватися для цілей, визначених під час здійснення переказу. Розподіл прибутку Групи оголошується, в основному, тільки із сум поточного або нерозподіленого прибутку, відображеного у фінансовій звітності згідно з П(с)БО, а не із сум, раніше перерахованих до резервів.

(в) Дивіденди

Відповідно до законодавства України, суб'єкти господарювання можуть розподіляти весь статутний прибуток у вигляді дивідендів або перераховувати їх у резерви, як зазначено у їхніх статутах. Подальше використання сум, переданих у резерви, може бути законодавчо обмежене; суми, перераховані в резерви, як правило, повинні використовуватися для цілей, визначених під час переказу. Розподіл прибутку Групою, як правило, декларується лише з поточного або нерозподіленого прибутку, як показано в українській статутній фінансовій звітності, а не з сум, раніше перерахованих у резерви.

Протягом 2017- 2018 рр., Компанія оголосила дивіденди на суму 56,320 тисяч гривень. Оголошені дивіденди на суму 4,935 тисяч гривень були внесені до неоплаченого капіталу.

Протягом року, що закінчився 31 грудня 2017 р., дивіденди не оголошувалися.

18. Управління капіталом

Група не має формальної політики управління капіталом, однак управлінський персонал намагається зберегти достатню основну базу для задоволення операційних та стратегічних потреб Групи та підтримки довіри учасників ринку. Це досягається завдяки ефективному управлінню грошовими коштами, постійному моніторингу доходів Групи та EBITDA / прибутку, а також довгострокових інвестиційних планів, які в основному фінансуються операційними грошовими потоками Групи. З цією метою Група прагне до стійкого зростання прибутків.

Більш детальна інформація про показник операційного EBITDA викладена у примітці 10.

19. Кредити та позики

У цій примітці представлена інформація про строки та умови кредитів та позик згідно з договорами. Більш детальна інформація про процентний і валютний ризик та ризик ліквідності Групи викладена у примітці 21.

(а) Умови та строки погашення заборгованості

На 31 грудня 2018 р. умови та строки погашення отриманих кредитів та позик представлені таким чином:

(у тисячах гривень)	Валюта	Відсоткова ставка	Рік погашення	Балансова вартість
Довгострокові банківські кредити	Євро	7.0%	2024	151,043
Короткострокові банківські кредити	Гривня	23.0-23.5%	2019	49,946
Відсотки до сплати				1,708
				<u>202,697</u>

На 31 грудня 2017 р. умови та строки погашення отриманих кредитів та позик представлені таким чином:

(у тисячах гривень)	Валюта	Відсоткова ставка	Рік погашення	Балансова вартість
Короткострокові банківські кредити	Гривня	17.5%	2018	44,360
Відсотки до сплати			2018	641
				<u>45,001</u>

На 31 грудня 2018 р., у зв'язку з отриманням кредитів та позик Група передала в заставу незавершені капітальні інвестиції на суму 246,006 тисяч гривень (31 грудня 2017 р.: нуль) (Примітки 11, 23).

Протягом 2017 р. Група отримала безвідсоткову поворотну фінансову допомогу від третіх сторін на суму 52,900 тисяч гривень. Дохід від первісного визнання кожного траншу цієї фінансової допомоги, який у 2017 році склав 7,672 тисячі гривень, був визнаний у фінансових доходах, а нараховані проценти на суму 8,440 тисяч гривень були визнані у складі фінансових витрат. Станом на 31 грудня 2017 р. отримана фінансова допомога була повернена у повному обсязі.

20. Торгова та інша кредиторська заборгованість

(у тисячах гривень)	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Довгострокові зобов'язання		
Довгострокова торгова кредиторська заборгованість	193,060	-
	<u>193,060</u>	<u>-</u>
Поточні зобов'язання		
Торгова кредиторська заборгованість	332,941	345,596
Інша кредиторська заборгованість	1,105	10
	<u>334,046</u>	<u>345,606</u>
	<u>527,106</u>	<u>345,606</u>

Протягом 2018 року Група підписала договори про продовження кредиторської заборгованості за газ, що поставляється одним із його іноземних постачальників в сумі 193,060 тисяч гривень. Станом на 31 грудня 2018 р. ця кредиторська заборгованість була визнана по номінальній вартості. Протягом 2018 року не було первісного визнання кредиторської заборгованості за справедливою вартістю у складі фінансового доходу (2017 рік: 929 тисяч гривень) (Примітка 8 (а)), а нараховані відсотки у розмірі 3,771 тисяча гривень були визнані у складі фінансових витрат (2017 рік: 5,238 тисяч гривень) (Примітка 8 (б)).

Станом на 31 грудня 2018 р. Група отримала банківські гарантії на суму 100,000 тисяч гривень, передані в заставу постачальникам Групи (31 грудня 2017 р.: 250,000 тисяч гривень) для забезпечення виплат контрагентам у разі невиконання Групою умов договору.

Група не мала гарантійних депозитів у банківських установах для отримання гарантій станом на 31 грудня 2018 р. (31 грудня 2017 р.: 51,360 тисяч гривень (Примітка 14)).

Більш детальна інформація про ризик ліквідності, валютний ризик і ризик концентрації, що існують у Групі, викладена у Примітці 21.

21. Управління фінансовими ризиками

У зв'язку з використанням фінансових інструментів у Групі виникають такі ризики:

- кредитний ризик;
- ризик ліквідності;
- ринковий ризик.

У цій примітці представлена інформація про рівень зазначених ризиків Групи, про цілі, політики та процеси оцінки і управління ризиками. Більш детальна кількісна інформація розкрита у відповідних примітках до цієї консолідованої фінансової звітності.

Управлінський персонал несе загальну відповідальність за створення структури управління ризиками і здійснення нагляду за нею.

Політики управління ризиками розробляються з метою виявлення і аналізу ризиків, з якими стикається Група, встановлення належних лімітів ризиків і засобів контролю за ними, моніторингу ризиків і дотримання лімітів. Політики і системи управління ризиками регулярно переглядаються з метою відображення змін ринкових умов і діяльності Групи.

(б) Кредитний ризик

Кредитний ризик являє собою ризик фінансового збитку для Групи в результаті невиконання клієнтом або контрагентом за фінансовим інструментом своїх зобов'язань за договором. Кредитний ризик виникає переважно у зв'язку з дебіторською заборгованістю клієнтів та інших фінансовими інструментів.

- **Вплив кредитного ризику**

Максимальна сума кредитного ризику представлена балансовою вартістю кожного фінансового активу у консолідованому звіті про фінансовий стан.

- **Торгова та інша дебіторська заборгованість**

Рівень кредитного ризику залежить, головним чином, від індивідуальних характеристик кожного клієнта.

Відповідно до кредитної політики, кожний новий клієнт підлягає індивідуальному аналізу на предмет його платоспроможності до того, як йому будуть запропоновані стандартні умови оплати та доставки продукції. Для кожного клієнта встановлюються ліміти закупки, які являють собою максимальну відкриту суму, стосовно якої не вимагається додаткове затвердження з боку управлінського персоналу.

Кожен клієнт аналізується індивідуально на предмет кредитоспроможності. Такий аналіз включає зовнішні рейтинги, якщо вони доступні, фінансову звітність, інформацію кредитних агентств, галузеву інформацію та, в деяких випадках, банківські довідки. В результаті такого аналізу, для деяких дебіторів Група страхує кредитні ризики по торговій дебіторській

заборгованості. На 31 грудня 2018 р. сума застрахованої торгової дебіторської заборгованості складала 40,061 тисячу гривень (31 грудня 2017 р.: 82,125 тисяч гривень).

Згідно з договірними умовами, розрахунки з контрагентами здійснюються у період до 3 місяців.

Макроекономічні фактори мають незначний вплив на історичні показники збитків через короткостроковий характер дебіторської заборгованості Групи.

Кожний клієнт аналізується окремо або на колективній основі на предмет очікуваних кредитних збитків на дату звітності. Група використовує матрицю резервів для оцінки очікуваних кредитних збитків за дебіторською заборгованістю за продукцію, товари, роботи, послуги від клієнтів, яка складається з дуже великої кількості невеликих залишків.

Група не вимагає застави по дебіторській заборгованості та по інших фінансових інструментах.

Основний клієнт

Дохід від реалізації товарів, отриманий від одного клієнта, який не є пов'язаною стороною Групи, становить приблизно 13% (379,506 тисяч гривень) від загальної суми доходу Групи від реалізації товарів за рік, що закінчився 31 грудня 2018 р. (2017: 37%, 1,400,998 тисяч гривень).

Ризик концентрації

Частка торгової дебіторської заборгованості від одного клієнта складає приблизно 12% (29,957 тисяч гривень) усієї торгової дебіторської заборгованості станом на 31 грудня 2018 р. (31 грудня 2017 р.: 32%, 82,125 тисяч гривень).

Максимальна сума кредитного ризику не знеціненої торгової дебіторської заборгованості за видами контрагентів представлена таким чином:

(у тисячах гривень)

	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Кінцеві споживачі	224,265	150,091
Трейдери	28,809	97,477
	<u>253,074</u>	<u>247,568</u>

Торгова дебіторська заборгованість за строками виникнення

У наступній таблиці подана інформація про рівень кредитного ризику та очікувані кредитні збитки від (резерв під знецінення) торгової дебіторської заборгованості на 31 грудня 2018 р.:

<i>(у тисячах гривень)</i>	Середньозва- жений коефіцієнт кредитних збитків	Валова балансова вартість	Резерв на покриття збитків (Примітка 13)	Кредитно- знецінена
Поточна (не прострочена)	0%	231,616	-	Ні
Прострочена на 1-30 днів	0%	14,892	-	Ні
Прострочена на 31-180 днів	0%	4,085	-	Ні
Прострочена на 181-365 днів	42%	3,927	(1,653)	Так
Прострочена більш ніж на 365 днів	97%	8,186	(7,979)	Так
Усього	4%	262,706	(9,632)	

У наступній таблиці подана інформація про рівень кредитного ризику та очікувані кредитні збитки від (резерв під знецінення) торгової дебіторської заборгованості на 31 грудня 2017 р.:

<i>(у тисячах гривень)</i>	Середньозважений коефіцієнт кредитних збитків	Валова балансова вартість	Резерв на покриття збитків (Примітка 13)	Кредитно- знецінена
Поточна (не прострочена)	0%	163,043	-	Ні
Поточна (не прострочена)	22%	22,853	(5,042)	Так
Прострочена на 1-30 днів	0%	60,376	-	Ні
Прострочена на 1-30 днів	100%	887	(887)	Так
Прострочена на 31-180 днів	13%	7,066	(908)	Так
Прострочена на 181-365 днів	77%	792	(612)	Так
Прострочена більш ніж на 365 днів	100%	3,810	(3,810)	Так
Усього	4%	258,827	(11,259)	

Протягом 2018 року Група отримала страхову компенсацію в розмірі 4,208 тисяч гривень, дохід від якої було визнано на згорнутій основі з витратами на створення резерву на покриття збитків від зменшення корисності застрахованої простроченої дебіторської заборгованості (2017: 17,810 тисяч гривень).

Грунтуючись на історії платежів і результатах детального аналізу кредитного ризику покупців, включаючи аналіз відповідних кредитних рейтингів контрагентів, при їх наявності, управлінський персонал вважає, що не знецінені суми, оплата яких прострочена, можуть бути отримані повністю.

Зміни резерву на покриття збитків за торговою дебіторською заборгованістю протягом року, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

(у тисячах гривень)	Примітки	2018	2017
Залишок на 1 січня		11,259	7,572
Нарахування/(сторнування) резерву на покриття збитків від зменшення корисності	7(в, г)	(1,508)	3,687
Списані суми		(119)	-
Залишок на 31 грудня		9,632	11,259

Кредити – безвідсоткова поворотна фінансова допомога нефінансовим установам

Станом на 31 грудня 2018 р. та 31 грудня 2017 р. Група оцінила, чи є надана фінансова допомога кредитно-знеціненою. Ознаки того, що фінансовий актив є кредитно-знеціненим, включають інформацію про значні фінансові труднощі позичальника, порушення умов договору та інше. Станом на 31 грудня 2018 р. та 31 грудня 2017 р. надана фінансова допомога представлена балансами з покупцями Групи і має короткострокові строки погашення. Група оцінила, що очікувані кредитні збитки щодо контрагентів, яким була видана безвідсоткова фінансова допомога, є несуттєвими, а тому не визнавались.

Депозити в банках за строками виникнення

Зменшення корисності банківського депозиту оцінювалося на основі моделі очікуваних кредитних збитків за 12 місяців станом на 31 грудня 2018 р. та 1 січня 2018 р.

На звітну дату депозити в банках за строками виникнення та нарахованим резервом на знецінення представлені таким чином:

(у тисячах гривень)	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Не прострочені депозити в банках	24,068	68,185
За вирахуванням резерву на покриття збитків від знецінення	-	(3,817)
	24,068	64,368

Зміни резерву на покриття збитків за депозитами в банках протягом року, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

(у тисячах гривень)	2018	2017
Залишок на 1 січня	3,817	4,799
Списані суми	(3,817)	(982)
Залишок на 31 грудня	-	3,817

Станом на 31 грудня 2018 р. депозити в банках в основному були розміщені в ПАТ «Укргазбанк».

Грошові кошти та їх еквіваленти

Зменшення корисності грошових коштів та їх еквівалентів, представлених короткостроковими кредитами, було оцінено на основі очікуваних збитків впродовж 12 місяців, тому Компанія не визнала резерви під зменшення корисності на 31 грудня 2018 р. та 31 грудня 2017 р.

У наступній таблиці представлений аналіз залишків на банківських рахунках згідно з рейтингами банків, присвоєними рейтинговим агентством Moody's, або їхніми еквівалентами:

(у тисячах гривень)	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Саа2	-	9,123
Без рейтингу	6,173	51
	6,173	9,174

Станом на 31 грудня 2018 р. грошові кошти в основному були розміщені в ПАТ «Укргазбанк».

(в) Ризик ліквідності

Ризик ліквідності полягає у тому, що Група не буде мати можливості виконати свої фінансові зобов'язання в належні строки. Підхід Групи до управління ліквідністю передбачає забезпечення, наскільки це можливо, постійної наявності ліквідності, достатньої для виконання зобов'язань по мірі настання строків їх погашення як у звичайних умовах, так і в надзвичайних ситуаціях, уникаючи при цьому неприйнятних збитків чи ризику нанесення шкоди репутації Групи.

Інформація про завершення дії гарантій, виданих Групою, подана у Примітці 22.

Строки погашення фінансових зобов'язань згідно з договорами, включаючи виплати процентів, на основі номінальних грошових потоків, представлені таким чином:

(у тисячах гривень)	Балансова вартість	Грошові потоки за договорами	До одного року	Від 1 до 5 років	Більше 5 років
31 грудня 2018 р.					
Кредити від банків	202,697	268,132	68,627	42,292	157,213
Торгова та інша кредиторська заборгованість	527,106	527,106	334,046	193,060	-
	729,803	795,238	402,673	235,352	157,213

(у тисячах гривень)	Балансова вартість	Грошові потоки за договорами	До одного року	Від 1 до 5 років	Більше 5 років
31 грудня 2017 р.					
Кредити від банків	45,001	45,732	45,732	-	-
Торгова та інша кредиторська заборгованість	345,606	349,377	349,377	-	-
	390,607	395,109	395,109	-	-

На 31 грудня 2018 р. та 2017 р. у Групи немає прострочених фінансових зобов'язань.

Не очікується, що грошові потоки включені до аналізу строків погашення можуть виникнути значно раніше або будуть суттєво відрізнятися у сумах.

(г) Ринковий ризик

Ринковий ризик полягає у тому, що зміни ринкових курсів, таких як валютні курси, процентні ставки і курси цінних паперів, будуть впливати на доходи або на вартість фінансових інструментів Групи. Метою управління ринковим ризиком є управління і контроль рівня ринкового ризику в межах прийнятних параметрів при оптимізації доходності.

- Валютний ризик**

У Групи виникає валютний ризик у зв'язку з кредитами та позиками та торговою та іншою кредиторською заборгованістю, деномінованими в іноземних валютах. Валютами, в яких, головним чином, деноміновані ці операції, є долари США та євро.

Рівень валютного ризику Групи представлений у таблиці на основі балансової вартості:

(у тисячах гривень)	31 грудня 2018 р.		31 грудня 2017 р.	
	Долар США	Євро	Долар США	Євро
Кредити та позики	-	151,043	-	-
Торгова та інша кредиторська заборгованість	221,548	223,379	-	305,613
Чиста сума	221,548	374,422	-	305,613

На звітні дати 10-процентне ослаблення курсу гривні по відношенню до наступних валют мало б негативний вплив на чистий результат та капітал на зазначені нижче суми. При цьому припускається, що всі інші змінні величини, зокрема, процентні ставки, залишаються постійними.

Вплив у тисячах гривень	31 грудня 2018 р.	31 грудня 2017 р.
Євро	30,703	25,060
Долар США	18,167	-

10-процентне зміцнення курсу гривні по відношенню до наведених у таблиці валют на звітні дати справило б рівний, але протилежний за значенням вплив на наведені вище суми, за умови, що всі інші змінні величини залишаються постійними.

- Процентний ризик**

Зміни процентних ставок впливають, головним чином, на кредити і позики шляхом зміни їх справедливої вартості (заборгованість за фіксованою ставкою) або майбутніх грошових потоків (заборгованість за змінною ставкою). При отриманні нових кредитів та позик управлінський персонал користується своїми судженнями, щоб прийняти рішення щодо того яка процентна ставка – фіксована чи змінна – буде більш вигідною для Групи протягом очікуваного періоду до строку погашення заборгованості.

Інформація про строки погашення та ефективні процентні ставки по фінансових зобов'язаннях із фіксованими та змінними ставками представлена в Примітці 19. Перегляд ставок по фінансових інструментах з фіксованими ставками здійснюється в строки їх погашення. Перегляд ставок по фінансових інструментах з плаваючими ставками здійснюється постійно.

Група не має кредитів та позик зі змінними процентними ставками.

Група не відображає в обліку фінансові інструменти з фіксованими ставками як інструменти за справедливою вартістю через прибуток або через інший сукупний дохід. Отже, зміна процентних ставок на звітну дату не справила б впливу на прибуток або збиток чи власний капітал.

(д) Справедлива вартість

Оцінена справедлива вартість фінансових активів і зобов'язань визначена із застосуванням існуючої ринкової інформації та належних методологій оцінки вартості. Однак для оцінки справедливої вартості необхідно суттєвим чином проаналізувати ринкові дані. Отже, оцінена справедлива вартість не обов'язково вказує суми, які могли б бути отримані на ринку у даний

час. Використання різних припущень стосовно ринку та/або методологій оцінки може мати суттєвий вплив на оцінену справедливу вартість.

Оцінена справедлива вартість фінансових активів та фінансових зобов'язань визначається за допомогою методології дисконтованих грошових потоків та інших відповідних методологій оцінки на кінець року і не відображає справедливу вартість цих інструментів на дату підготовки або розповсюдження цієї консолідованої фінансової звітності. Ці розрахунки не відображають ніяких премій або дисконтів, що можуть виникнути внаслідок пропозиції на продаж одночасно всієї суми певного фінансового інструмента. Оцінка справедливої вартості ґрунтується на судженнях щодо очікуваних у майбутньому грошових потоків, поточних економічних умов, характеристик ризику різних фінансових інструментів та інших факторів.

Оцінка справедливої вартості ґрунтується на існуючих фінансових інструментах без оцінки вартості очікуваної майбутньої діяльності та вартості активів та зобов'язань, що не вважаються фінансовими інструментами.

При визначенні ставки дисконтування, Група використовує безризикову відсоткову ставку та коригує її залежно від індивідуального кредитного ризику контрагента.

Балансова вартість всіх фінансових активів та фінансових зобов'язань приблизно дорівнює їх справедливій вартості на 31 грудня 2018 р. та 31 грудня 2017 р.

Грошові потоки за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.:

(у тисячах гривень)	Кредити та позики	Фінансова допомога отримана	Кредиторська заборгованість за фінансовими гарантіями
Залишок на 1 січня 2017 р.	33,500	47,032	-
Кредити та позики отримані	275,238	-	-
Погашення кредитів та позик	(264,378)	-	-
Фінансова допомога отримана	-	52,900	-
Погашення фінансової допомоги отриманої	-	(100,700)	-
Відсотки сплачені	(2,571)	-	(1,911)
Чисті грошові кошти від фінансової діяльності	8,289	(47,800)	(1,911)
Інші зміни			
Відсотки нараховані	3,212	8,440	1,911
Дохід від первісного визнання отриманої фінансової допомоги	-	(7,672)	-
Чистий вплив інших змін	3,212	768	1,911
Залишок на 31 грудня 2017 р.	45,001	-	-

22. Гарантії

Станом на 31 грудня 2018 р. Група не виступала гарантом за зобов'язаннями третьої сторони (31 грудня 2017 р.: 10,000 тисяч гривень).

23. Прийняті зобов'язання

(а) Зобов'язання з придбання

Станом на 31 грудня 2018 р. Група уклала договори про придбання природного газу на суму 38,813 тисяч гривень у основних постачальників (31 грудня 2017 р.: 48,125 тисяч гривень).

(б) Активи, передані в заставу

На 31 грудня 2018 р., у зв'язку з отриманням банківських кредитів Група передала в заставу капітальні інвестиції балансовою вартістю 246,006 тисяч гривень (31 грудня 2017 р.: нуль) (Примітка 11).

24. Умовні зобов'язання

(а) Непередбачені податкові зобов'язання

Група здійснює більшість операцій в Україні і тому має відповідати вимогам податкового законодавства України. Для української системи оподаткування характерним є наявність численних податків і законодавство, що часто змінюється, яке може застосовуватися ретроспективно, мати різне тлумачення, а в деяких випадках є суперечливим. Нерідко виникають протиріччя у трактуванні податкового законодавства між місцевою, обласною та державною податковими адміністраціями та між Міністерством фінансів та іншими державними органами. Податкові декларації підлягають перевірці з боку різних органів влади, які відповідно до законодавства уповноважені застосовувати суворі штрафні санкції, а також стягувати пеню. Податковий рік залишається відкритим для податкових перевірок протягом

трьох наступних календарних років, однак за певних обставин цей термін може бути продовжений.

Ці факти створюють набагато серйозніші податкові ризики в Україні, ніж ризики, які є типовими для країн з більш розвиненими системами оподаткування. Управлінський персонал вважає, виходячи з його тлумачення податкового законодавства, офіційних роз'яснень і судових рішень, що податкові зобов'язання були належним чином відображені в обліку. Однак відповідні органи можуть мати інше тлумачення зазначених вище положень, і, якщо вони зможуть довести обґрунтованість своїх тлумачень, виконання їх рішень може значним чином вплинути на цю консолідовану фінансову звітність.

У цій консолідованій фінансовій звітності не був створений резерв по потенційних штрафах, пов'язаних з оподаткуванням.

(б) Судові процеси

У ході звичайної діяльності Група бере участь у різних судових процесах та розгляді скарг. Управлінський персонал вважає, що, ймовірно, Група не понесе суттєвих виплат або втрати активів в результаті таких судових процесів, і тому на звітні дати не було створено відповідний резерв у фінансовій звітності Групи.

25. Операції із зв'язаними сторонами

(а) Винагорода основному управлінському персоналу

Винагорода основному управлінському персоналу представлена короткостроковими виплатами, що включають заробітну плату і премії у грошовій формі на суму 3,593 тисячі гривень за рік, що закінчився 31 грудня 2018 р. (31 грудня 2017 р.: 2,400 тисяч гривень).

Основний управлінський персонал – це особи, які мають повноваження та є відповідальними, прямо або опосередковано, за планування, керівництво і контроль за діяльністю Групи.

(б) Залишки по розрахунках та операції з іншими зв'язаними сторонами

Станом на 31 грудня 2018 р. та 31 грудня 2017 р. у Групи не було залишків за операціями з іншими зв'язаними сторонами.

26. Події після звітної дати

У червні 2019 року ТОВ «Енерджі Трейд Груп» продало 100% часток участі у його дочірній компанії ТОВ «ЕТГ Солар 3» третій стороні за 1,000 тисяч гривень без суттєвих прибутків чи збитків.

27. Основа оцінки

Ця консолідована фінансова звітність була підготовлена на основі історичної вартості.

28. Основні принципи облікової політики

Викладені далі принципи облікової політики застосовувалися послідовно до всіх періодів, поданих у цій консолідованій фінансовій звітності, а також застосовувалися послідовно суб'єктами господарювання Групи, за винятком змін, описаних у Примітці 5.

(а) Основа для консолідації

Дочірні підприємства

Дочірніми є підприємства, в яких інвестор контролює об'єкт інвестиції, якщо він має можливість чи право отримувати доходи від своєї участі в інвестиції, має можливість впливати на доходність інвестиції завдяки своїй владі над об'єктом інвестиції та коли існує зв'язок між правами та доходністю інвестиції. Фінансова звітність дочірніх підприємств включається до консолідованої фінансової звітності з дати фактичного початку здійснення контролю до дати фактичного припинення здійснення контролю. За необхідності, принципи облікової політики дочірніх підприємств були змінені з метою приведення їх у відповідність до принципів облікової політики, прийнятих Групою.

Операції, вилучені при консолідації

Залишки за розрахунками й операції між суб'єктами господарювання Групи та будь-які нереалізовані доходи та витрати за операціями між суб'єктами господарювання Групи вилучаються під час складання консолідованої фінансової звітності.

Неконтрольовані частки

Неконтрольована частка оцінюється як пропорційна частина ідентифікованих чистих активів новоутворених підприємств на дату їх утворення.

Станом на 31 грудня 2018 р. та 31 грудня 2017 р. Компанія мала інвестиції в дочірні компанії, зареєстровані як товариства з обмеженою відповідальністю. Це передбачає юридично забезпечене право кожного учасника на вилучення своєї частки з капіталу товариства з обмеженою відповідальністю. У такому разі Група зобов'язана виплатити суму частки, що вилучається, протягом дванадцяти місяців з моменту отримання відповідної вимоги.

Згідно зі доповненням «Фінансові інструменти з правом дострокового погашення та зобов'язання, що виникають при ліквідації» до Міжнародного стандарту фінансової звітності МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» і Міжнародного стандарту фінансової звітності МСБО 1 «Подання фінансової звітності», частки учасників у товариствах з обмеженою відповідальністю повинні класифікуватися не як зобов'язання, а як власний капітал, якщо, поряд з відповідністю іншим критеріям, загальна сума очікуваних грошових потоків, що відносяться до певного інструмента протягом строку його дії, ґрунтується переважно на прибутку або збитку, зміні визнаних чистих активів або зміні справедливої вартості визнаних та невизнаних чистих активів протягом строку дії цього інструмента, і якщо не існує інших випущених інструментів, грошові потоки за якими ґрунтуються переважно на зазначених вище статтях, або які обмежують чи фіксують залишкову прибутковість для власників інструментів з правом дострокового погашення.

Управлінський персонал Групи дійшов висновку, що зазначені вище критерії не виконані щодо неконтрольованих часток у дочірні товариства з обмеженою відповідальністю. На цій підставі станом на 31 грудня 2018 р. та 31 грудня 2017 р. неконтрольовані частки учасників відображаються як довгострокові зобов'язання у консолідованій фінансовій звітності.

(б) Дохід

Дохід - Політика, що застосовується з 1 січня 2018 р.

Група обліковує дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) згідно з МСФЗ 15 «Виручка за контрактами з клієнтами».

Група визначає договір з клієнтом як угоду між двома або кількома сторонами, що створює обов'язкові для виконання права та обов'язки, де клієнт є стороною, яка уклала договір з суб'єктом господарювання для отримання товарів або послуг, які є результатом звичайної діяльності суб'єкта господарювання в обмін на компенсацію. Забезпечення прав та обов'язків

за договором правовою санкцією є питанням закону. Договори Групи укладені у письмовій формі. Група не має комплексних домовленостей з продажу, контракти з клієнтами зазвичай мають одне зобов'язання щодо виконання, а самі контракти не мають жодної компенсації у змінній або негрошовій формі.

Група встановила, що у контрактах з клієнтами на продаж товарів існує одне зобов'язання щодо виконання. Виконання зобов'язань за цими контрактами відбувається, коли товари доставлені до конкретної визначеної контрактами віртуальної точки входу газу у систему транспортування газу. Робіт, пов'язаних із транспортуванням та обробкою проданих товарів, немає, при цьому контракт передбачає попередню або наступну оплату проданих товарів без будь-яких засобів стимулювання збуту.

- **Реалізація природного газу**

Дохід від продажу природного газу визнається у прибутку або збитку в певний момент часу, коли контроль за товаром передається замовнику.

Ознаки того, чи був переданий контроль, оцінюються управлінським персоналом для кожного контракту, та включають клієнта, який:

- має поточне зобов'язання щодо оплати;
- здійснює фізичне володіння продукцією;
- має право власності на продукцію;
- приймає ризики та вигоди від володіння; та
- прийняв актив.

Зазвичай, передача контролю відбувається під час фізичної передачі товару на газовимірювальних станціях, у пунктах комерційного обліку газу та у місцях розташування газовимірювального обладнання на трубопроводній частині магістрального газопроводу.

Дохід від реалізації природного газу оцінюється за величиною компенсації зазначеної в договорі.

Група дійшла висновку, що вона є принципалом в усіх своїх обліках доходу, оскільки вона є основним боржником, має право визначення ціни, а також несе ризики у зв'язку з запасами та за кредитами.

- **Компоненти фінансування**

Група не має договорів, за якими період між передачею обіцяних товарів або послуг покупцеві та їх оплатою покупцем становить більше одного року. Таким чином, з практичних міркувань, Група не здійснює коригування обіцяної суми винагороди з урахуванням впливів компоненту суттєвого фінансування, якщо на дату початку дії контракту Група вважає, що період часу від моменту, коли Група передасть обіцяний товар чи надасть послугу клієнту, до моменту, коли клієнт здійснить сплату за товар чи послугу, буде один рік або менше.

Дохід - Політика, що застосовувалася до 1 січня 2018 р.

- **Реалізація природного газу та товарів**

Дохід від реалізації природного газу та товарів оцінюється за справедливою вартістю отриманої винагороди, за вирахуванням вартості повернення товарів та торгових знижок. Дохід визнається, коли існує переконливий доказ, що суттєві ризики та вигоди від володіння були передані покупцеві, отримання оплати є ймовірним, відповідні витрати та потенційне повернення товарів можуть бути достовірно оцінені, і припинено участь в управлінні проданим товаром, і сума доходу може бути достовірно оцінена.

При продажі газу передача ризиків та винагород залежить від індивідуальних умов договору купівлі-продажу та зазвичай відбувається, коли товари фізично переводяться на станції обліку газу, точках вимірювання газу та лічильників газової лінії на лінійній частині магістрального газопроводу.

При продажі товарів, інших ніж газ, момент переходу ризиків та винагород залежить від індивідуальних умов договору купівлі-продажу. Для більшості продажів передача звичайно відбувається, коли товар одержується замовником на складі, переданий перевізнику або завантажуються в морське судно, як визначено договором купівлі-продажу.

(в) Фінансові доходи та фінансові витрати

До складу фінансових доходів входять процентний дохід по інвестованих коштах, дохід від визнання фінансових інструментів по справедливій вартості і прибуток від курсових різниць по кредитах та позиках. Процентний дохід визнається по мірі нарахування в прибутку або збитку з використанням методу ефективного відсотка.

Фінансові витрати включають витрати на виплату процентів, витрати від визнання фінансових інструментів по справедливій вартості, збитки від зменшення корисності, визнані по відношенню до фінансових активів (за винятком торгової дебіторської заборгованості), витрати по отриманим гарантіям, збиток від курсових різниць та інші фінансові витрати. Витрати на позики, які не відносяться безпосередньо до придбання, будівництва або виробництва кваліфікованого активу, визнаються в прибутку або збитку з використанням методу ефективного відсотка.

Прибутки та збитки від курсових різниць по кредитах та позиках, депозитах та грошових коштів та їх еквівалентів відображаються у звітності на нетто-основі як фінансові доходи або як фінансові витрати, залежно від динаміки курсів обміну, що призводить до отримання чистого прибутку або понесення чистого збитку.

Прибутки та збитки від курсових різниць, що відносяться до залишків кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги та дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги, відображаються як інші операційні доходи або інші операційні витрати, залежно від динаміки курсів обміну, що призводить до отримання чистого прибутку або понесення чистого збитку.

(г) Іноземна валюта

Операції в іноземних валютах перераховуються у відповідні функціональну валюту суб'єктів господарювання Групи за курсами обміну, що діють на дати здійснення операцій. Монетарні активи та зобов'язання, деноміновані в іноземних валютах на звітну дату, перераховуються у функціональну валюту за курсами обміну, встановленими Національним банком України на цю дату. Прибуток або збиток від курсових різниць по монетарних статтях – це різниця між амортизованою вартістю у функціональній валюті на початок періоду, скоригованою на ефективну процентну ставку і платежі протягом періоду, та амортизованою вартістю в іноземній валюті, перерахованою за курсом обміну на кінець звітного періоду.

Немонетарні статті, деноміновані в іноземних валютах, які відображаються за справедливою вартістю, перераховуються у функціональну валюту за курсами обміну, що діяли на дату визначення справедливої вартості. Немонетарні статті, деноміновані в іноземних валютах, які відображаються за первісною вартістю, перераховуються за курсами обміну, що діяли на дату операції.

Курсові різниці, що виникають в результаті перерахунку, визнаються у прибутку або збитку.

На звітні дати курс гривні до основних валют представлений таким чином:

31 грудня 2018 р. 31 грудня 2017 р.

Долар США	27.6883	28.0672
Євро	31.7141	33.4954

(д) Зобов'язання з виплат працівникам

Група здійснює відрахування на користь працівників до Державних фіскальних органів України, які несуть відповідальність за адміністрування таких відрахувань.

Ці суми включають плани із встановленими внесками та визнаються як витрати за користь працівників у складі прибутку або збитку, коли вони підлягають сплаті. Група не має жодних додаткових платіжних зобов'язань після сплати внесків. Авансові внески визнаються як активи в тій мірі, в якій є можливість повернення грошових коштів або зменшення майбутніх платежів. Група не має інших зобов'язань стосовно пенсій або пенсійного забезпечення працівників.

Крім того, будь-яке зобов'язання визнається в сумі, яка, як очікується, буде виплачена в рамках планів виплати грошових премій, якщо Група має поточне юридичне чи конструктивне зобов'язання виплатити цю суму в результаті послуги, наданої раніше працівником, і таке зобов'язання може бути оцінене достовірно.

(е) Податок на прибуток

Витрати з податку на прибуток складаються з поточного та відстроченого податків. Податок на прибуток визнається в прибутку або збитку, за винятком випадків, коли він відноситься до об'єднання бізнесу або до статей, визнаних безпосередньо у власному капіталі чи в іншому сукупному доході. У такому разі він визнається в іншому сукупному доході або у власному капіталі.

Поточний податок складається з очікуваного податку до сплати або до відшкодування, розрахованого на основі оподатковуваного прибутку або збитку за рік з використанням ставок оподаткування, що діють або практично введені в дію на звітну дату, і будь-яких коригувань податку, що підлягає сплаті за попередні роки.

Відстрочений податок визнається за тимчасовими різницями між балансовими сумами активів і зобов'язань, які використовуються для цілей фінансової звітності, і сумами, які використовуються для цілей оподаткування. Відстрочений податок не визнається за такими тимчасовими різницями:

- за тимчасовими різницями, що виникають при первісному визнанні активів чи зобов'язань в результаті здійснення операції, що не є об'єднанням бізнесу і не впливає ані на бухгалтерський, ані на оподатковуваний прибуток або збиток;
- за тимчасовими різницями, що відносяться до інвестицій в дочірні підприємства і спільно контрольовані суб'єкти господарювання, якщо існує ймовірність того, що ці тимчасові різниці не будуть сторновані в найближчому майбутньому;
- за оподатковуваними тимчасовими різницями, що виникають при первісному визнанні гудвілу.

Відстрочений податок оцінюється виходячи з податкових ставок, які, як очікується, будуть застосовуватися до тимчасових різниць в момент їх сторнування відповідно до законодавства, що діє або практично введене в дію на звітну дату.

Відстрочені податкові активи та зобов'язання згортаються, коли існує законне право на взаємозарахування поточних активів та зобов'язань, якщо вони відносяться до податку на прибуток, що стягується одним і тим самим податковим органом з одного й того самого оподатковуваного суб'єкта господарювання, або з різних суб'єктів господарювання, але ці суб'єкти господарювання мають намір провести розрахунки за поточними податковими зобов'язаннями та активами на нетто-основі, або їх податкові активи будуть реалізовані одночасно з погашенням їх податкових зобов'язань.

Відстрочений податковий актив визнається по невикористаних податкових збитках, податкових кредитах та тимчасових різницях, що відносяться на витрати для цілей оподаткування, якщо існує ймовірність отримання в майбутньому оподатковуваного прибутку, за рахунок якого вони можуть бути реалізовані. Відстрочені податкові активи переглядаються на кожну звітну дату та зменшуються, коли реалізація відповідної податкової вигоди більше не є ймовірною.

(є) Запаси

Запаси відображаються за меншою з двох вартостей: за фактичною вартістю чи за чистою вартістю реалізації. Чистою вартістю реалізації є розрахункова вартість продажу в ході звичайної діяльності, за вирахуванням розрахункових витрат на завершення та збут.

Собівартість запасів визначається за методом середньозваженої вартості і включає витрати на придбання запасів, витрати на виробництво або переробку, а також інші витрати на їх доставку до теперішнього місцезнаходження і приведення їх у стан, придатний для використання.

(ж) Основні засоби

• **Визнання та оцінка**

Основні засоби оцінюються за вартістю придбання за вирахуванням накопиченого зносу та накопичених збитків від зменшення корисності.

Вартість придбання включає витрати, що безпосередньо відносяться до придбання активу. Вартість активів, створених за рахунок власних коштів, включає вартість матеріалів, заробітну плату основних робітників та будь-які інші витрати, безпосередньо пов'язані з приведенням активу у робочий стан для його використання за призначенням, а також витрати на демонтаж та вивезення відповідних об'єктів, витрати на проведення робіт з відновлення території, на якій вони знаходилися, та капіталізовані витрати на позики. Вартість придбаного програмного забезпечення, що є невід'ємною частиною функціональних характеристик відповідного обладнання, капіталізується у складі вартості такого обладнання.

Якщо частини одиниці основних засобів мають різні строки корисного використання, вони обліковуються як окремі одиниці (суттєві компоненти) основних засобів.

Будь-які прибутки або збитки від вибуття одиниці основних засобів визначаються шляхом порівняння надходжень від її вибуття з її балансовою вартістю та визнаються за чистою вартістю за рядками «Інші операційні доходи» або «Інші операційні витрати» у складі прибутку або збитку.

• **Подальші витрати**

Витрати, понесені на заміну частини одиниці основних засобів, визнаються у балансовій вартості такої одиниці, якщо існує ймовірність того, що така частина принесе майбутні економічні вигоди, а її вартість може бути достовірно оцінена. При цьому припиняється визнання балансової вартості заміненої частини. Витрати на поточне обслуговування

основних засобів визнаються у складі прибутку або збитку за період, в якому вони були понесені.

• **Знос**

Знос одиниць основних засобів нараховується з моменту, коли вони встановлені та готові до використання, або, якщо йдеться про активи, створені власними силами суб'єкта господарювання, з моменту, коли створення активу завершено і він готовий до використання. Знос нараховується на основі вартості активу, зменшеної на його ліквідаційну вартість.

Знос визнається у прибутку або збитку за прямолінійним методом протягом оцінених строків корисного використання кожного компонента одиниці основних засобів, оскільки така практика найбільш точно відображає очікуване використання майбутніх економічних вигод, притаманних цьому активу. Знос орендованих активів нараховується протягом меншого з двох строків: строку їх корисного використання або строку оренди, крім випадків, коли можна обґрунтовано вважати, що Група отримає право власності до кінця строку оренди. Знос на незавершене будівництво (незавершені капітальні інвестиції) не нараховується.

Строки корисного використання основних засобів (за основними групами) є такими:

Сонячні панелі	5-15 років
Інструменти, прилади та офісне обладнання	4-10 років
Інше	4-10 років

Методи нарахування зносу, строки корисного використання і ліквідаційна вартість переглядаються на кожну звітну дату і, якщо це необхідно, коригуються.

• **Оренда**

Орендовані активи

Оренда, за умовами якої Група приймає практично всі ризики і вигоди, пов'язані з володінням орендованими активами, класифікується як фінансова аренда. При первісному визнанні орендований актив оцінюється за сумою, що дорівнює меншій з двох вартостей: за справедливою вартістю або за приведеною вартістю мінімальних орендних платежів. Після первісного визнання актив обліковується згідно з обліковою політикою, що застосовується до цього активу.

Інша аренда є операційною орендою, і орендовані активи не визнаються у звіті про фінансовий стан Групи.

Орендні платежі

Платежі з операційної оренди визнаються у прибутку або збитку за прямолінійними методом протягом періоду дії договорів оренди. Заохочення, отримані за договорами оренди, визнаються як невід'ємна частина загальних витрат за орендою протягом періоду дії договорів оренди.

(3) **Незавершені капітальні інвестиції**

Статті незавершених капітальних інвестицій, представлені сонячними електростанціями, що знаходяться в процесі будівництва, оцінюються за собівартістю за вирахуванням накопичених збитків від зменшення корисності.

Вартість активів включає вартість матеріалів, оплату праці основних працівників та будь-які інші витрати, що безпосередньо відносяться до приведення активу у робочий стан для його цільового використання, витрати на демонтаж та перевезення, витрати на відновлення

території, на якій ці активи були розміщені, та капіталізовані витрати на позики. Придбане програмне забезпечення, яке є невід'ємним функціоналом відповідного обладнання, капіталізується у складі вартості цього обладнання.

(и) Нематеріальні активи

• **Програмне забезпечення**

Програмне забезпечення, що має обмежені строки корисного використання, оцінюється за вартістю придбання за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності.

• **Подальші витрати**

Подальші витрати капіталізуються тільки в тому випадку, якщо вони збільшують майбутні економічні вигоди, пов'язані з конкретним активом, до якого вони відносяться. Усі інші витрати, включаючи витрати на гудвіл, створений всередині Групи, визнаються у прибутку або збитку в тому періоді, в якому вони понесені.

• **Амортизація**

Амортизація нараховується на вартість активу або на іншу суму, що заміняє вартість, за вирахуванням залишкової вартості.

Амортизація визнається у прибутку або збитку за прямолінійним методом протягом оцінених строків корисного використання нематеріальних активів, крім гудвілу, починаючи з дати, коли активи є готовими до використання, оскільки це найбільш точно відображає очікуване використання майбутніх економічних вигод, притаманних активу.

Амортизаційні нарахування представлені в складі адміністративних витрат. Методи нарахування амортизації, строки корисного використання та залишкова вартість аналізуються в кінці кожного фінансового року та коригуються перспективно за необхідності.

Оцінені строки корисного використання нематеріальних активів становлять 1-3 роки.

(і) Фінансові інструменти

• **Визнання та первісна оцінка**

Первісне визнання торгової дебіторської заборгованості здійснюється на дату її виникнення. Первісне визнання всіх інших фінансових активів та фінансових зобов'язань здійснюється на дату укладення угоди, коли Група стає стороною договору про фінансовий інструмент.

Фінансовий актив (якщо він не є дебіторською заборгованістю без суттєвої фінансової складової) або фінансове зобов'язання спочатку оцінюється за справедливою вартістю, плюс, якщо вони не відображаються за справедливою вартістю через прибуток або збиток, витрати на операцію, безпосередньо пов'язані з його придбанням або емісією. Первісна оцінка торгової дебіторської заборгованості без суттєвої фінансової складової відбувається за ціною операції.

- **Класифікація та подальша оцінка**

Фінансові активи - Політика, що застосовується з 1 січня 2018 року

При первісному визнанні фінансовий актив класифікується як такий, що оцінюється: за амортизованою вартістю, за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (FVOCI) – для інвестицій у боргові інструменти, за справедливою вартістю через інший сукупний дохід – для інвестицій у дольові інструменти, або за справедливою вартістю через прибуток або збиток (FVTPL).

Фінансові активи не перекласифікуються після їх первісного визнання, якщо тільки Група не змінює свою бізнес-модель з управління фінансовими активами, внаслідок чого всі відповідні фінансові активи перекласифікуються в перший день першого звітного періоду після зміни бізнес-моделі.

Фінансовий актив оцінюється за амортизованою вартістю, якщо він відповідає обом наступним умовам і не оцінюється за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки у прибутку або збитку (FVTPL):

- він утримується в рамках бізнес-моделі, метою якої є утримання активів для отримання передбачених договором грошових потоків, і
- його договірні умови передбачають виникнення у встановлені терміни грошових потоків, які являють собою виплату виключно основної суми і процентів на непогашену частину основної суми.

Фінансові активи Групи включають торгіву та іншу дебіторську заборгованість, депозити, видані кредити, а також грошові кошти та їх еквіваленти, та класифікуються за категорією амортизованої вартості. Ці активи згодом оцінюються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективного відсотка. Амортизована вартість зменшується на суму збитків від зменшення корисності. Процентний дохід, прибутки та збитки від курсових різниць та зменшення корисності визнаються у прибутку чи збитку. Будь-який прибуток або збиток при припиненні визнання визнається в прибутку чи збитку.

Грошові кошти та їх еквіваленти включають залишки грошових коштів у касі, депозити до запитання і високоліквідні інвестиції з початковими строками виплат до трьох місяців з моменту придбання, для яких ризик зміни справедливої вартості є незначним.

Фінансові зобов'язання – Класифікація, подальша оцінка, прибутки або збитки

Фінансові зобов'язання класифікуються як зобов'язання за амортизованою вартістю або за справедливою вартістю через прибуток або збиток. Фінансове зобов'язання класифікується як оцінене за справедливою вартістю через прибуток або збиток, якщо воно класифікується як утримуване для торгових операцій, є похідним інструментом, або визначається як такий при первісному визнанні. Фінансові зобов'язання за справедливою вартістю через прибуток або збиток оцінюються за справедливою вартістю, а чисті прибутки та збитки, включаючи будь-які процентні витрати, визнаються у прибутку або збитку. Інші фінансові зобов'язання згодом оцінюються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективного відсотка. Процентний дохід, прибутки та збитки від курсових різниць визнаються у звіті про прибутки та збитки. Будь-який прибуток або збиток при припиненні визнання визнається в прибутку чи збитку.

Група оцінює всі свої фінансові зобов'язання за амортизованою вартістю.

Фінансові активи - Політика, що застосовувалася до 1 січня 2018 року

Група класифікує всі свої фінансові активи у категорію кредити та дебіторська заборгованість.

Група здійснює первісне визнання дебіторської заборгованості на дату її виникнення. Первісне визнання всіх інших фінансових активів і фінансових зобов'язань здійснюється на дату операції, в результаті якої Група стає стороною договору про фінансовий інструмент.

• Припинення визнання

Фінансові активи

Група припиняє визнання фінансового активу, коли закінчується строк дії прав на отримання передбачених договором грошових коштів від цього фінансового активу, або коли воно передає права на отримання передбачених договором грошових коштів у рамках операції, за якою передаються практично всі ризики і вигоди, пов'язані з володінням фінансовим активом, або за якою Товариство не передає і не зберігає практично всі ризики і вигоди, пов'язані з володінням, але припиняє здійснювати контроль за фінансовим активом.

Група здійснює операції, в рамках яких воно передає активи, визнані у його звіті про фінансовий стан, але при цьому зберігає за собою всі або практично всі ризики і вигоди, притаманні переданим активам. У таких випадках Група не припиняє визнання переданих активів

Фінансові зобов'язання

Група припиняє визнання фінансового зобов'язання, коли зазначені у договорі зобов'язання були виконані, анульовані або строк їх дії закінчився. Група також припиняє визнання фінансового зобов'язання, коли його умови були змінені, а грошові потоки від модифікованого зобов'язання суттєво відрізняються від попередніх; в цьому випадку нове фінансове зобов'язання з урахуванням модифікованих умов визнається за справедливою вартістю.

У разі припинення визнання фінансового зобов'язання різниця між балансовою вартістю та сплаченою компенсацією (включаючи будь-які передані негрошові активи або прийняті на себе зобов'язання) визнається у прибутку або збитку.

• Взаємозалік

Фінансові активи і зобов'язання згортаються, і чиста сума відображається у звіті про фінансовий стан тоді й тільки тоді, коли Група має юридичне право на зарахування сум і має намір або провести розрахунки на нетто-основі, або одночасно реалізувати актив і погасити зобов'язання. Група наразі має юридичне право на зарахування, якщо це право не залежить від майбутньої події та може бути виконане як під час звичайної діяльності, так і у випадку невиконання зобов'язань, неплатоспроможності або банкрутства Групи та всіх контрагентів.

• Гарантії

Група вважає, що договори фінансової гарантії, укладені Групою для гарантії заборгованості інших сторін, є схемами страхування та обліковує їх як такі. У цьому відношенні Група розглядає гарантійний договір як непередбачене зобов'язання до моменту, коли стане ймовірним, що Група буде зобов'язана здійснити платіж за гарантією.

(ї) Статутний капітал

Відповідно до українського законодавства кожен з учасників товариства з обмеженою відповідальністю має законне право вимагати вилучення своїх часток з Компанії. У такому випадку Компанія зобов'язана виплатити учаснику вартість майна пропорційно долі учасника у статутному капіталі протягом дванадцяти місяців з моменту отримання відповідної вимоги.

Управлінський персонал дійшов висновку, що частки учасників у статутному капіталі Компанії відповідають всім критеріям визнання власного капіталу згідно з МСФЗ, що описані у Примітці 28 (а). Тому вони подані як власний капітал на 31 грудня 2018 р. та 31 грудня 2017 р.

(й) Зменшення корисності

• **Непохідні фінансові активи**

Політика, що застосовується з 1 січня 2018 року

Група визнає резерви під очікувані кредитні збитки (ОКЗ) за:

- фінансовими активами, що оцінюються за амортизованою вартістю;
- договірними активами.

Група оцінює резерви на покриття збитків за сумою, що дорівнює сумі очікуваних кредитних збитків за весь строк дії інструмента, за винятком банківських балансів, для яких кредитний ризик (тобто ризик виникнення дефолту протягом очікуваного строку дії фінансового інструменту) не зріс суттєво з моменту початкового визнання, - в такому випадку резерв у сумі, яка дорівнює очікуваним кредитним збиткам за 12 місяців.

Резерви на покриття збитків за торговою дебіторською заборгованістю та контрактними активами завжди оцінюються сумою, що дорівнює сумі безстрокових ОКЗ.

При визначенні того, чи дійсно кредитний ризик фінансового активу значно збільшився з моменту первісного визнання та при оцінюванні ОКЗ, Компанія бере до уваги обґрунтовану та підтверджену інформацію, яка є актуальною та була отримана без невідправданих затрат або зусиль. Це включає в себе як кількісну, так і якісну інформацію, а також результати аналізу, що ґрунтується на попередньому досвіді Групи та інформованій оцінці кредитної якості, включаючи прогнозну інформацію.

Група вважає, що значне підвищення кредитного ризику має місце, якщо кількість днів простроченої заборгованості за фінансовим активом перевищує 30 днів.

Фінансовий актив відноситься Групою до фінансових активів, за якими настала подія дефолту, якщо:

- мало ймовірно, що кредитні зобов'язання позичальника перед Групою будуть погашені в повному обсязі без застосування Групою таких дій, як реалізація забезпечення (за його наявності); або
- якщо кількість днів простроченої заборгованості за фінансовим активом перевищує 90 днів.

ОКЗ за весь строк дії інструмента - це очікувані кредитні збитки, що виникають внаслідок усіх можливих випадків дефолту протягом усього очікуваного строку дії фінансового інструмента.

Очікувані кредитні збитки за 12 місяців – частина очікуваних кредитних збитків, що виникають внаслідок подій дефолту, можливих протягом 12 місяців після звітної дати (або більш короткого періоду, якщо очікуваний строк дії фінансового інструменту становить менше 12 місяців).

Максимальним періодом при оцінці ОКЗ є максимальний період за договором, протягом якого Група наражається на кредитний ризик.

Оцінка ОКЗ

Очікувані кредитні збитки являють собою розрахункову оцінку, зважену з урахуванням ймовірності кредитних збитків. Кредитні збитки оцінюються як теперішня вартість усіх очікуваних недоотримань грошових коштів (тобто різниця між грошовими потоками, що належать Компанії відповідно до договору, і грошовими потоками, які Компанія очікує отримати).

Очікувані кредитні збитки дисконтуються за ефективною ставкою відсотка фінансового активу.

Кредитно-знецінені фінансові активи

На кожен звітну дату Група оцінює, чи є кредитно-знеціненими фінансові активи, що обліковуються за амортизованою вартістю. Вважається, що фінансовий актив є "кредитно-знеціненим", коли має місце одна чи більше подій, що мають негативний вплив на очікувані майбутні грошові потоки від фінансового активу.

До доказів кредитного знецінення фінансового активу відносяться, зокрема, такі відкриті дані:

- значні фінансові труднощі позичальника чи емітента;
- порушення договору, наприклад, дефолт або прострочення, яке триває більше, ніж 90 днів;
- реструктуризація Групою кредиту чи авансового платежу на умовах, які Група не розглядала б за інших обставин;
- ймовірність можливого банкрутства або іншої фінансової реорганізації позичальника;

Подання резерву під очікувані кредитні збитки у звіті про фінансовий стан

Суми резервів під збитки за фінансовими активами, що оцінюються за амортизованою вартістю, вираховуються з валової балансової вартості активів.

Збитки від зменшення корисності за дебіторською заборгованістю за продукцію, товари, роботи, послуги іншою дебіторською заборгованістю та грошми та їх еквівалентами подаються у складі статті «Інших операційних витрат» і не відображаються окремо у звіті про прибутки та збитки та інший сукупний дохід з міркувань суттєвості.

Списання

Валова балансова вартість фінансового активу списується, коли Група не має обґрунтованих очікувань щодо відновлення вартості фінансового активу в цілому або його частини. Група виконує індивідуальну оцінку за строками та сумами списання виходячи з обґрунтованих очікувань щодо відшкодування сум заборгованості. Група не очікує значного відшкодування списаних сум. Проте на фінансові активи, що списуються, все ж може бути звернене стягнення для виконання процедур Групи щодо відшкодування сум заборгованості.

Політика, що застосовувалася до 1 січня 2018 року

Фінансовий актив, який не є фінансовим активом, що обліковується за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку, оцінюється на кожен звітну дату для виявлення об'єктивних ознак зменшення корисності. Вважається, що зменшення корисності фінансового активу має місце, якщо існують об'єктивні ознаки того, що після первісного визнання активу сталася подія, пов'язана зі збитком, і що ця подія мала негативний вплив на розрахункові майбутні грошові потоки за цим активом, який може бути оцінений достовірно.

Об'єктивною ознакою зменшення корисності фінансових активів може бути невиконання або затримка виконання зобов'язань дебітором, реструктуризація заборгованості перед Групою на умовах, які Група не розглядала б за інших обставин, ознаки можливого банкрутства

позичальника чи емітента, негативні зміни у платоспроможності позичальників або емітентів Групи, економічні умови, що можуть призвести до дефолту, або зникнення активного ринку для цінного паперу. Крім того, об'єктивною ознакою зменшення корисності вартості інвестиції у дольовий цінний папір є суттєве або тривале зменшення його справедливої вартості нижче вартості придбання.

Фінансові активи, що оцінюються за амортизованою вартістю

Група розглядає ознаки зменшення корисності цих активів як у розрізі окремих активів, так і в сукупності. Активи, які є значними індивідуально, оцінюються на предмет індивідуальних ознак зменшення корисності. Ті активи, які є значними індивідуально і по яких не було виявлено індивідуальних ознак зменшення корисності, після цього оцінюються у сукупності на предмет зменшення корисності, яке сталося, але ще не було виявлено. Активи, що не є значними індивідуально, оцінюються на предмет зменшення корисності в сукупності шляхом поділу статей кредитів і дебіторської заборгованості на групи з аналогічними характеристиками ризику.

Оцінюючи такі статті на предмет зменшення корисності у сукупності, Група використовує історичні тенденції ймовірності дефолту, строків відшкодування заборгованості і суми понесеного збитку з урахуванням суджень управлінського персоналу стосовно того, чи є поточні економічні і кредитні умови такими, що фактичні збитки можуть бути більшими чи меншими, ніж очікується на підставі використаних історичних даних.

Збиток від зменшення корисності фінансового активу, оціненого за амортизованою вартістю, розраховується як різниця між його балансовою вартістю та теперішньою вартістю оцінених майбутніх грошових потоків, дисконтованих за початковою ефективною процентною ставкою по активу. Збитки визнаються у прибутку або збитку і відображаються у складі резерву по кредитах та дебіторській заборгованості. Проценти по знеціненому активу і надалі визнаються шляхом вивільнення дисконту. Якщо в результаті подальшої події сума збитку від зменшення корисності зменшується, зменшення збитку від зменшення корисності сторнується у прибутку чи збитку.

• **Нефінансові активи**

Балансова вартість нефінансових активів Групи, за винятком запасів та відстрочених податкових активів, перевіряється на кожну звітну дату з метою виявлення будь-яких ознак зменшення їх корисності. Якщо такі ознаки існують, проводиться оцінка сум очікуваного відшкодування активів.

Сумою очікуваного відшкодування активу чи одиниці, що генерує грошові кошти, є більша з двох вартостей: вартість у використанні чи справедлива вартість за вирахуванням витрат на збут. При оцінці вартості у використанні очікувані в майбутньому грошові потоки дисконтуються до їх теперішньої вартості з використанням ставки дисконту без урахування оподаткування, яка відображає поточні ринкові оцінки вартості грошових коштів у часі та ризику, притаманні відповідному активу. Для цілей тестування на предмет зменшення корисності активи, які не можуть бути перевірені індивідуально, об'єднуються у найменшу групу активів, що генерує приток грошових коштів від безперервного використання відповідного активу, що практично не залежить від притоку грошових коштів від інших активів чи груп активів чи ОГГК.

Збиток від зменшення корисності визнається тоді, коли балансова вартість активу або його одиниці, що генерує грошові кошти, перевищує суму очікуваного відшкодування. Збитки від зменшення корисності визнаються у прибутку або збитку. Збитки від зменшення корисності, визнані стосовно ОГГК, спочатку розподіляються для зменшення балансової вартості будь-якого гудвілу, віднесеного на одиницю, а потім для зменшення балансової вартості інших активів у одиниці (групі одиниць) на пропорційній основі.

Збитки від зменшення корисності активів, визнані у попередніх періодах, оцінюються в кожну звітну дату на предмет виявлення будь-яких ознак того, що збиток зменшився або більше не існує. Збиток від зменшення корисності сторнується, якщо відбулася зміна оцінок, що використовуються для визначення суми очікуваного відшкодування. Збиток від зменшення корисності сторнується тільки у випадку, якщо балансова вартість активу не перевищує балансову вартість, що була б визначена, за вирахуванням зносу або амортизації, якщо збиток від зменшення корисності не був визнаний взагалі.

(к) Забезпечення

Забезпечення визнається тоді, коли Група внаслідок події, що сталася в минулому, має поточне юридичне або конструктивне зобов'язання, яке можна оцінити достовірно, і існує ймовірність того, що для погашення даного зобов'язання необхідно буде використання економічних ресурсів. Сума забезпечення визначається шляхом дисконтування очікуваних майбутніх грошових потоків з використанням ставки дисконту без урахування ставки оподаткування, яка відображає поточні ринкові оцінки вартості грошових коштів у часі і, там, де це доцільно, ризики, притаманні певному зобов'язанню. Вивільнення дисконту визнається у складі фінансових витрат.

29. Нові стандарти та тлумачення, які ще не були прийняті

Два нових стандарти набувають чинності для річних періодів, що починаються після 1 січня 2019 року, з можливістю їх дострокового застосування. Група не застосовувала достроково нові стандарти при складанні цієї консолідованої фінансової звітності.

Очікується, що з тих стандартів, які ще не набрали чинності, суттєвий вплив на операційну діяльність матиме МСФЗ 16. Група планує застосовувати їх тоді, коли вони набудуть чинності.

МСФЗ 16 «Оренда»

Група повинна перейти на МСФЗ 16 «Оренда» з 1 січня 2019 р. Група оцінила очікуваний вплив від переходу на МСФЗ 16 на фінансову звітність, як описано далі. Фактичний вплив застосування МСФЗ 9 на 1 січня 2019 р. може змінитися.

МСФЗ 16 запроваджує єдину модель обліку орендарями договорів оренди, яка передбачає їх відображення на балансі орендаря. Відповідно до цієї моделі, орендар повинен визнавати актив у формі права користування, що являє собою право використовувати базовий актив, і зобов'язання з оренди, що являє собою обов'язок здійснювати орендні платежі. Передбачені звільнення від вимог стандарту щодо короткострокової оренди та оренди малоцінних швидкозношуваних предметів. Правила обліку для орендодавців залишаються подібними до існуючих, тобто орендодавці продовжуватимуть класифікувати оренду як фінансовий лізинг або операційну оренду.

МСФЗ 16 замінює діючі вимоги щодо обліку оренди, що містяться у МСБО 17 «Оренда», КТМФЗ 4 «Визначення, чи містить угода оренду», ПКТ-15 «Операційна оренда – заохочення» та ПКТ-27 «Оцінка сутності операцій, які мають юридичну форму угоди про оренду».

- **Договори оренди, за якими Група є орендарем**

Група визнаватиме нові активи та зобов'язання за договорами операційної оренди офісних приміщень. Крім того, відтепер зміниться характер витрат, визнаних по відношенню до цих договорів оренди, оскільки Група повинна буде відображати витрати з амортизації активів у формі права користування і процентні витрати, що відносяться до зобов'язань з оренди.

Раніше Група визнавала витрати з операційної оренди за прямолінійним методом протягом усього строку дії оренди і визнавала активи та зобов'язання тільки тією мірою, в якій існувала різниця в строках між фактичними виплатами за договорами оренди і визнаною витратою

На основі наявної на поточний час інформації Група прогнозує, що вона не визнає додаткові зобов'язання з оренди станом на 1 січня 2019 р.

- **Договори оренди, за якими Група є орендодавцем**

Група не очікує суттєвого впливу застосування нових положень на інші договори оренди, за якими Група є орендодавцем.

- **Перехід на нові стандарти**

Група планує перше застосування МСФЗ 16 на 1 січня 2019 р. з використанням модифікованого ретроспективного підходу. Отже, сумарний вплив першого застосування МСФЗ 16 буде визнаний як коригування вхідного залишку нерозподіленого прибутку на 1 січня 2019 р. без перерахування порівняльної інформації.

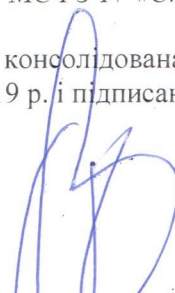
Група планує застосувати зазначене спрощення практичного характеру. Таким чином, Група застосує МСФЗ 16 до всіх договорів, укладених до 1 січня 2019 р. і визначених як договори оренди відповідно до вимог МСБО 17 і КТМФЗ 4.

- **Інші стандарти та тлумачення**

Нові чи змінені стандарти та тлумачення, подані далі, як очікується, не матимуть значного впливу на фінансову звітність Групи.

- Тлумачення КТМФЗ 23 «Невизначеність щодо правил обчислення податку на прибуток»;
- «Умова про дострокове погашення з негативною компенсацією» (Зміни до МСФЗ 9);
- Довгострокові частки в асоційованих підприємствах та спільних підприємствах (Поправки до МСБО 28);
- Поправка до плану, скорочення або погашення (зміни до МСБО 19);
- Річні вдосконалення МСФЗ, Цикл 2015-2017 - різні стандарти;
- Поправки до посилань у стандартах МСФЗ на Концептуальну основу фінансової звітності;
- МСФЗ 17 «Страхові контракти».

Ця консолідована фінансова звітність була затверджена управлінським персоналом 1 серпня 2019 р. і підписана від його імені:

Олександр Кравець
Директор

Володимир Шведкий
Комерційний директор

Вікторія Лисиця
Головний бухгалтер